

IZHAJA VSAK DAN

Člani ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Poročnice št. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele št. po 5 nvč. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. zračnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšerlatni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in težljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2-20, za pol leta Kron 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik inšerlatni lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON II. 11-57.

Ob otvoritvi „Splošne hranilnice“.

Kakor je naš list svoj čas že poročal, je c. kr. namestništvo v Trstu na podlagi pooblastila ministrstva notranjih zadev potrdilo pravila „Splošne hranilnice“ v Trstu, zavoda, ki se je osnoval po načelih hranilnišnega regulativa iz leta 1844.

V par dneh, s 1. oktobrom t. l., prične ta novi slovenski denarni zavod svoje poslovanje ter se uvrsti kot važen faktor v našo tujakšjo tako lepo se razvijajočo gospodarsko organizacijo in s tem dajem se izpolni vrzel, ki smo jo čim dalje tem bolj čutili v tej panogi svojega narodnega življenja. Kajti dasiravno leži postopek regulativnih hranilnic v času, ki se po nerazvitoosti tedanjih gospodarskih razmer vobče in posebno kreditne organizacije znatno razločuje od današnje dobe, so hranilnice vendarle v polni meri obdržale svoj pomen in ono važnost, ki jim jo je pripoznavala že tedanja narodnogospodarska literatura in zakonodaja. Da, s tem, da so se hranilnice prilagodile razvoju denarništvu v drugih strokah, ne da bi bile deležne raznih nevelik, ki so bile s tem razvojem čisto v ozki zvezi, so ono svojo važnost ne samo ohranile, ampak tudi povečale in danes nam hranilnice s svojimi solidnimi, vsako spekulacijo izključujočim poslovanjem predložujejo varnost in trajnost v čisto burnem valovanju gospodarskega življenja.

Socijalno nalogo hranilnic je sicer pri nas izvrševala z najboljšimi uspehi denarna organizacija na zadružni podlagi, v prvi vrsti „Tržaška posojilnica in hranilnica“, kateri moramo pripisovati najmočnejši delež na gospodarski okrepitvi slovenskega tržaškega življenja. Navzlic temu smo pa morali občutiti čim dalje bolj pomanjkanje regulativne hranilnice, in sicer z ozirom na razne pri-kazne določbe, ki zahtevajo, da se le pri regulativnih hranilnicah vlagajo one denarne vloge, za katere se zahteva pupilarna varnost. Vse denar slovenskega izvora, ki se je smel nalagati le na ta način, se je vsled pomanjkanja slovenskega pupilarnega zavoda moral stekati pri nas v tuje denarne zavode, predvsem v tujakšjo mestno hranilnico „Cassa di Risparmio Triestina“, in ves ta denar je bil tako večinoma trajno izločen iz našega narodnega gospodarstva.

Ze iz tega je jasno razvidno, kolikšnega pomena je za nas ustanovitev lastne regulativne hranilnice, a s tem še ni izražen ves njen pomen.

Omenili smo že socijalno nalogo hranilnic, ki leži v tem, da naj se po njih vzgojuje varčnost in štedljivost v manj premožljivih krogih prebivalstva. Zadruga, ki dele to nalogo s hranilnicami, jo morejo vsled svojega ustroja izvrševati le v gotovih mejah; glavni del naloge je prepuščen regulativnim hranilnicam. Kako je bilo v tem oziru doslej pri nas? Nam sicer ne pristaja soditi o tem, s kakimi uspehi je v Trstu doslej to socijalno nalogo izvrševala edina regulativna hranilnica, namreč mestna, ugotoviti pa vemo dejstvo, da je ta zavod navzlic svojemu dolgemu delovanju dosegel komaj 32 milijonov kron vlog, dočim imajo tri regulativne hranilnice, ki poslujejo v mnogo manjši Ljubljani, približno 100 milijonov kron vloženega denarja. Ugovor, da je Trst trgovsko mesto, kjer daje obistnost prednost bančnim zavodom, pač ne zadoštuje za razlago tako velikega razločka, po-

sebnost, kar so hranilnice v prvi vrsti namenjene slojem, ki jim je bančno poslovanje popolnoma tuje.

Dunaj in Praga sta vendar tudi trgovski mesti in vendar imajo dunajske regulativne hranilnice približno 950, praške pa okroglo 450 milijonov kron vlog. V razmerju s temi številki je vsota vloženega stanja pri edini tržaški regulativni hranilnici izredno majhna in dovoljen je iz tega dejstva sklep, da je v Trstu in bližnji okolici še mnogo ljudskega premoženja, ki se ali neplodno uporablja ali ali negospodarsko trati. In tukaj čaka novoustanovljena „Splošna hranilnica“ v zvezi z našimi stariimi zavodi drugi važen del njene naloge, vzgojevanje štedljivosti in gospodarskega smisla.

To svojo nalogo bo „Splošna hranilnica“ tem lažje izvrševala, ker nima kot regulativna hranilnica nikakega pridobitnega namena. Njeno poslovanje se bo vršilo strogo po določbah regulativa in od vlade potrdjenih pravil in poseben vladni organ je po-klican v to, da to poslovanje nadzoruje. Višji denar bo hranilnica nalagala le v pupilarnovarnih hipotekah in vrednostnih papirjih, v meničnem poslovanju pa ji je dovoljen le eskompt in reskompt menic s tremi priznanimi varnimi podpisi; poslovanje spekulativnega značaja je iz njene delokroga izključeno. Vsled tega bo njena vlozna obrestna mera (4%) nekoliko nižja nego povprečna obrestna mera pri kreditnih zadru-gah, a še vedno bo za pol odstotka višja, nego redna obrestna mera tržaške mestne hranilnice.

Kakor so se hitro in ugodno moglo razviti naše dosedanje denarne organizacije v Trstu, tako pričakujemo ugodnega razvoja tudi pri novem zavodu. Ne smemo pa pozabiti, da bo ta razvoj odvisen tudi od sodelovanja vseh onih naših somišljenikov, ki jim je vsled njihovega poverja ali kot varuhom ali osebnikom poverjeno sodelovanje pri nalaganju pupilarnega denarja slovenskih strank; tem in sploh vsem našim ljudem, ki jim je na srcu procvit našega narodnega gospodarstva in razvoj narodnega premoženja, velja poziv, naj po pri-liki in močeh pomagajo „Splošni hranilnici“ pri izpolnjevanju njene važne narodne in soci-jalne naloge.

„Gorotan“.

Lepo sliko marljivega manjšinskega dela na Koroškem je podal občni zbor „Gorotan“, društva slov. koroških akademikov in učiteljev, ki se je vršil dne 14. kimaeca pri Trabesingerju v Celovcu. Sorazmerno s pičlim številom članov, s skrajnimi silami in gnetnimi sredstvi, je društvo res mnogo storilo za narodno stvar na Koroškem. Seve je delo že po svojem značaju tako, da uspehi ne bodo naravnost v oči in ga ne kaže objavljati. V prvi vrsti gre priznanje šolske-mu in obrambnemu odseku, v katerima delujejo s posebno vno mo nekateri starejši člani učitelji.

Šolski odsek se je bavil z vprašanjem reforme ljudske šole sploh in posebej še na Koroškem in je prišel do popolnoma pozitivnih sklepov, ki bodo podlaga vsemu nadaljnjemu obrambnemu delu na šolskem polju. Ljudel je podoben program in pripravil pot za organizacijo obrambnega dela na Koroškem s sodelovanjem vseh koroških in izvenkoroških činiteljev. Izbral je gradivo za šolski kataster, ki nudi natančno sliko našega položaja.

odlične, znamenite osebe. Nedavno sem čitala memoare Bassompierreja — in Bassompierre je bil gotovo tip plemenitaša —; ali kosal se je s prvimi pivci Nemčije in jih je prekal vsel. To je bil čim in za časa Stuartov so bili vitezi istotako hrabri, kakor so se bori. Zmernosti danšnjega dne ni, mešim, pripisovati resnični čednosti, ampak gospodje vitezi devetnajstega stoletja na praviljo iz potrebe čednosti: ne prenašajo enostavno nič več; zato, ljubi bratranec, le pij po srčni želji; veselilo me bo; seveda, če bi se tudi opil, bi me bolelo.“

„Ah, ljuba sestričina,“ je rekel dobro-dušni Gerard ves ganjen, „res, zelo ljubka si, zelo ljubka! Ne bom zlorabljal tvojega dovoljenja, gotovo ne, toda, ganjen sem po tvoji dobroti. In kar se tiče Bassompierreja, to je bil kavali, kakor bi jih malo našli, povsem soglašam, famozno — in tako iz praznika to čašo tvojega izbornega portoglobočko ganjenega srca na tvoje zdravje.“

Gerardu, ki se je večkrat gibal v slabi, nego pa v dobri družbi, ni bilo nikoli prav ugodno v družbi njegove sestričine, ker na nje lepoti in nje ljubkosti je bila tista do-stojanstvenost, ki odpravlja preveliko zaup-

Obrambni odsek se je poleg razpečavanja časopisov in knjižničnih stvari mnogo bavil z vprašanjem pujskega prometa na Koroškem ter gradivom za seznan vseh slovenskih koroških gostiln in obrti. Vrhutega je z vno razmotrival vprašanje strokovne izobrazbe naše kmetske mladine in strokovne organizacije slovenskega kmeta. Pri-redil je tudi par gospodarskih predavanj. Ker so gospodarska vprašanja velevažnega pomena in so dala obrambnemu odseku obilico posla, ki ne spada v njegov dolokrog, se je ustanovil na občnem zboru poseben gospodarski odsek, ki bo nadaljeval pričetno delo.

V „Podjurskem krožku“ so se razmotrivala učiteljsko-stanovsko-politična vprašanja ter ugotovila temeljna načela vsake zdrave stanovske politike. V spoznanju, da nam le krepka organizacija vseh stanov, posebno še kmetskega, da potrebne odporne sile proti navali pujske, hoče „Gorotan“ pospeševati po svoji moči stanovsko in strokovno organizacijo med koroškimi Slovenci. Lahko trdimo, da je „Gorotan“ zavzel na-pram vsem prečim narodnim vprašanjem trdno, jasno stališče, ter da je po svoje pri-pomogel, ako pride narodno obrambno delo v vseh njegovih panogah na Koroškem v ravi tir in se bo v bodoče uspešneje raz-vijalo.

„Gorotan“ nam je lep dokaz, da se na-rodni idealizem in navdušenje dajata družiti z resnim mišljenjem in delom. Nikjer ne sovražimo bolj fraze, nego na Koroškem; nič nas ne peče huje, nego če nas izven-koroški narodnjaki, ne da bi se potrudili, da bi spoznali naše razmere, naše dobro ljudstvo, našo krasno deželo, pomiljujejo, češ, da smo izgubljeni, na smrt obsojeni! To so oni, ki imajo v mislih le politično moč in veljavo. A nam gre za vsako dušo, ki jo otmemo potučenju, torej moramo in duševni pogibeli. Naš narodni boj je vseskozi pozitivnega značaja in služi moralni, duševni in gospodarski povzdigi na-roda. Narodno delo z vso njeno sugestivno silo stavljamo v službo narodnega napredka; zato ne klonemo radi morebitnih neuspehov, zato trdovratno zasledujemo svoj cilj; z kaj prepričani smo, da vse, kar storimo iz ljubezni do naroda, obrodi dober sad v tej ali oni obliki; če ne danes, pozneje. Prepričani smo, ko bi se povsod javljali narodni čut v globoki ljubezni do naroda, t. j. do tlačenega, brez-pravnega, gospodarsko in duševno zaostalega ljudstva, bi se kmalu našli vsi dobre misleči, vsi pošteni rodoljubi k skupnemu delu in obrambi in vsi oni akademski prepri o absolutni narodnosti, o narodnosti kot poganstvu, o nespoljivosti katoliško-vernega in narodnega mišljenja bi ostali domena nepoboljšljivih ideologov. Dejansko smo narodno vprašanje že le površno obdelali; spoznali nismo dovolj jasno glavnih življenjskih nalog in vprašanj svojega naroda, pač pa naša inteligenca, zarita v nesrečno ideologijo, kaj rada drvi za fantom, za idejami, ki za nas niso življenjskega pomena, ki se niso porodile kot sad resnega sociološkega študija in socijalnega dela, ampak pod vplivom duševnih smeri, tulih nam po svojem značaju in svojem iz-voru. Zato nam je treba poglobljanja, poglobljanja in stvarnega dela in najdemo se, spoznamo, koliko skupnega dela nas še čaka.

„Gorotan“ je zasnovan na iz-ključni narodni podlagi. Vodilno načelo mu je: združenje šibkih naših sil k

skupnemu delu in obrambi. V svojem okrilju združuje danes akademike in učitelje najrazličnejšega mišljenja. Vsakdo, ki je voljan delati, je v društvu dobrodošel in najde svoj delokrog, ne da bi moral v na-čelnih vprašanjih delati najmanjših koncesij. Ni to breznačelno slogaštvo, nejasnost v načelnih vprašanjih, ki nas združuje, mar-več življenska potreba. Razumemo nje, ki nam kaj očita v tem oziru, ali oni ne razumejo nas. Preden se je osnoval „Gorotan“ na sedanji podlagi, so njega snovateli zavzeli jasno stališče napram vsem sporim vprašanjem in izločili vse, kar ni vsem skupno, a zagotavljamo lahko: ostalo je še ogromno, ogromno dela. Želimo si poglobljanja idejnega življenja, želimo jasnosti v načelih, a želimo tudi, da ideje zmagejejo z notranjo svojo silo, brez političnega zastrupljanja duhov, brez političnega pritiska. Mladine naj ne ovira v njenem razvoju politična strast in sovraštvo. „Gorotan“ prepušča rešitev načelnih vprašanj drugim organizacijam, ki jim lahko svobodno pristopi vsek član, ker si ohrani vsak član popolno svobodo prepričanja, pač pa si je stavi „Gorotan“ nalogo, da vzgaja svoje člane k politični treznosti in strpnosti, da prepreči, da vsled načelnih nasprotstev ne nastane osebna mržnja in so-vraštvo, in da omogoči složen nastop in skupno delo v vseh skupnih stvareh.

Radi svojih zdravih temeljev in svojih jasnih ciljev upamo, da bo „Gorotan“ tudi v prihodnje vključ skromnim svojim silam uspešno vršil svoje obrambne in druge na-loge na Koroškem, da iz njega pride mar-katera inicijativa za ozdravljenje političnih razmer na Slovenskem in da bo uspešno sodeloval pri organizacijah vseh narodnih sil k skupni obrambi naše lepe domovine. Upamo pa tudi, da najde „Gorotan“ izven Koroške vedno več prija-teljev in podpornikov.

Socijalnodemokratska razkritja.

V nedeljo so imeli takozvani „slovenski“, ali celo „jugoslovanski“ socijalni demokrati svoje strankino zborovanje, o katerem je priobčila sredna „Zarja“ tako zanimivo po-ročilo, da naj posnamemo tudi mi iz njega nekaj najzanimivejših točk.

Tako pravi „Zarja“, ko piše o udeležbi na zborovanju: „In kakor po navadi, se je izkazala tudi to pot naša takozvana inteligenca z odsotnostjo!“ — Obrnili smo še enkrat list in pogledali, ali je to res socijalnodemokratska „Zarja“, ali pa kak trikrat prokiet „buržoazijski narodnjakarski“ list, ki se jez, da inteligenca ne prihaja na delavska zborovanja, kar „Zarja“ tako rada očita „narodnjakem“; toda pisala je to „Zarja“ o socijalnodemokratski inteligenci, ki jo ime-nuje „takozvano“.

Torej inteligenca ni bilo. Po-temtakem je treba sklepati, da je bilo vse ono, kar je bilo na zborovanju, sama — neinteligentna! Poročal je — Regent. No, potem bo že res ono za-radi inteligenca, saj je komaj pred dvema mesecema pisal „Lavoratore“ o feno-menalnem nezmožnosti sodruga Re-genta, in odtodaj se menda vendar Regen-tova fenomenalna nezmožnost ni izpremenila v — inteligenco. „Zarja“ ima potemtakem popolnoma prav, ko pravi, da inteligenca ni bilo; prav tako pa imamo

kako daleč more sezati v odgovoru na nje dražestne nagajljivosti — in zdelo se mu je nezgodno, da se spusti v to —, kaj je do-voljeno napram taki, kakor je mislil sam pri sebi, prerahčuliti osebi, da ne bi prestopil mej dovoljenega?

Nekoč, ko sta skupaj jedila, je rekla markiza, ki se je že davno čudila na skrivnem, da tako hladno sprejema nje ljubez-njivosti: „Povej mi vendar, moj dobri Ge-rard, ali je res, da si bil... nu, nekaj mau-vals sujet (lahka oseba)?“

„Ah, ljuba sestričina, bil sem pač mlad...“

„Nu, saj to si še, hvala Bogu, ali po-veš, so te pač obrekovali?“

„Najbrže.“

„Ali pa sem se morda,“ je nadaljevala Marianne, „zmotila, kajti me ženske, ki prav za prav nič ne vemo o tem, si delajo o-ten kaj čudna, fantastična domnevanja; če je kdo izpregovoril pred nami besedo mavval-suet, si mislimo nekaj strašnega, neumil-vega — jaz, za svojo osebo, sem se te ba-la, v resnici pa nisi nikakor tako strašen.“ (Daje).

PODLISTEK.

Prisega.

Spisal OCTAVE FEUILLET.

Mlada žena si je res slavlila vsa in vprašanja in se trudila, da bi rešila pro-blem. Toda rešitev se jej je videla menda pretežavna, kajti zdelo se je, kakor da se odreka temu; da, naslednje dni je bila celo pozornejša in ljubeznivejša napram svojemu ženilu, nego kdaj poprej. Dražila ga je prijateljski radi njegovega slovesa kakor Don Juana in radi njegovih ljubavnih afer, in potem, zvečer pri dnevju, ko je videla, kako ga gošpa de Combaleu nadzoruje, koliko nje, in kako mu je metala strašne poglede, če je izkazoval preveč časti vinom svoje sestričine, je rekla Marianne: „Ali, ljuba teta, ne muči ga vendar in dovoli ubogemu dečku, da si gasi želo. Mene veselijo, da ima dober železod in trdo glavo, ker mi ženski moške ne ugajajo. Glej, naši predniki so pili „vedno še eno čašo“ in bili so vlic temu

torej prav tudi mi, ki sklepamo, da je bila torej navzoča sama neinteligenca.

Za poročevalce določajo povsod najinteligentnejše ljudi; če pa je tu poročal fenomenalno nezmožni, torej na vsak način neinteligentni sodrug Regent, kako fenomenalno nezmožni in neinteligentni morajo biti šele oni drugi sodruzi, ki so govorili za poročevalcem: Milost, Klinc, Kermoli, Novak, Hočevar, Haramina, Rože, Meznec itd. To se tudi jasno vidi iz poročila in razprave.

Regent je poročal, da politični odbor ni dal od sebe nobenega življenjskega znamenja in to že cele tri mesece. Posamezni sodruzi da so si privoščili nekoliko počitka. Vkljub temu pa da politični odbor ni dal od sebe nikakega življenjskega znaka, pa vendar — ni dremal. (Bravo, Regent! „Lavoratore“ ima popolnoma pravi!) Poročal je nadalje Regent, da se je to „uedremanje“ kazalo v ustanavljanju novih podružnic „Ljudskega odra“ (baje strogo kulturne, ne strankarske institucije), v zborovanjih po okoliščah, ustanovitvi strokovne organizacije v Skednju in mladinske organizacije v Rojanu. Vse to da je za stranko koristno in potrebno delo. (Tudi mi smo vedno poudarjali, da je vse socijalnodemokratsko zagotavljanje o samo kulturnih in gospodarskih ciljih teh organizacij le „švindel“ in da je vsemu temu edini namen — korist stranke!)

Kako je nato Regent poročal o namestništvih odlokih, „Zarja“ previdno — molči. Seveda, mož je branil renjikolet in tega ne sme izvedeti tisto slovensko delavstvo, ki v svoji slepoti še kaj verjame Regentovi — inteligenci. Potem je zaradi renjikolet najbrž razdražene sodruge potolažili s propagandnim volilnim sistemom na podlagi splošne volilne pravice in to za Trst, Istro in Goricko in končno nekoliko poagitali za „Zarjo“ ter predlagal, naj se sestavi poseben agitacijski odbor za „Zarjo“.

Na to sledeča debata ni bila za gospode sodruge preveč prijetna; zato so najbrž tako pogrešali — inteligence. „Sodrug Milost“ je podal nekoliko pojasnila o tržaškem dopisovanju „Zarji“, ki je v poslednjih časih pojevala. (Povedal je najbrž, da je temu ponehanju kriva — fenomenalna nezmožnost.) Sodrug Klinc si želi več dopisovanja v „Zarjo“, ki pa prihaja prepozno. Pravi, da se zahteva od delavca agitatorja preveč dela. Agitacijski odbor za „Zarjo“ naj bo sestavljen iz strokovnih talnikov. (Aha! „Lenobe, naj delajo!“ Tako je pač mislil. Povedal je tudi najbrž še kaj več, kar je pa „Zarja“ seveda zamlčala.) Glede politične organizacije prosi pojasnila, ker je bila organizacija dva tedna brez znamk. (Seveda politični odbor — ni dremal, ko ni niti preskrbel plačilnih znamk za strankni davek!)

Se bolj robot nego Klinc je bil Kermoli, ki je rekel, da politični odbor ni izvršil svoje dolžnosti. Člani neredno plačujejo in odbor se za to ni zmenil veliko. Četudi nerad, je pristopil kritizirati nemarnost političnega odbora. V „Zarjo“ naj se več dopisuje. Za dopisnika naj skrbi politični odbor. (Regentova fenomenalna nezmožnost se torej še vedno kupa!) Sodrug Novak je proti izvolitvi agitacijskega odbora za „Zarjo“. Prosi pojasnila o „rdečih tednih“, ki jih ni bilo. Sodrug Hočevar pravi, da je lahko kritizirati, težje pa delati. Sodrug Haramina brani politični odbor, toda priznava, da se ne godi nikjer boljše! Povsod se zdijo sodrugom premalo dela, povsod je premalo navdušenih delavcev! (Nič življenjskih znamenj, pa vendar ne dremajo! Pa ne da bi že kar smrčali?) Priporočila izvolitev agitacijskega odbora, toda ne iz talnikov. (Mož že ve, zakaj ne. Tak agitacijski odbor bi le še pomagal — smrčati!)

Sodrug Rože (to je menda tisti kontrolor okrajne bolniške blagajne, ki mu je neki narodni železnikar očital, da je prava lumparija in svinjarija, kar uganja kot kontrolor okr. bolniške blagajne, in mu je tudi dokazal to) poudarjal potrebo mladinske organizacije in priporočal ustanovitev agitacijskega odbora. Organizacija za Rojan-Novak mesto bo tudi izvršila svojo dolžnost. Ko sta še sodruga Meznec in Ferri

priporočala način dopisovanja in opisala težko agitacijo, je bil po Regentovem zaključnem govoru izvoljen sledeči agitacijski odbor za „Zarjo“: Haramina, Meznec, Hiri, Kervin, Švagi in Miklavc. Tri pa izvoli okr. organizacija Rojan-Novak mesto. Za tem je sodrug Milost zaključil to zanimivo in važno zborovanje.

Tako „Zarja“.

No, prav nič se ne čudimo, da italijanski sodrug tako neusmiljeno bagatelizirajo svoje takozvane „jugoslovanske“ sodruge. Ob taki duševni revščini, kakor so jo pokazali tu, pač res ne zaslužijo kaj drugega. Pa da bi že vsaj molčali in te svoje beračije ne izobešali v javnosti, saj mora vendar vsak, k'or ima le še kaj možganov v glavi, s strahom pobegniti iz te družbe, da mu še njegovih ne snedo molji. In če so „voditelji“ taki, kakšni morajo biti šele vojniki! Ubožčki, smilijo se nam!

Domače vesti.

Smrtna kosa. V petek je umrl v bolnišnici pri sv. M. Magdalen po dolgi in mučni bolezni knjigovodja gospod Teodor Crnkovič. Pokojnik je bil navdušen hrvaški rodoljub, član društva „Strossmayer“ in zelo prijeten družabnik, vedno vesele naravi. Mnogoštevilne prijatelje njegove je njegova smrt globoko užalostila. Žalujući vdovi iskreno sožalje.

Osar tutto!! Pred par tedni je pisal tukajšnji „Corriere Adriatico“, da je tudi ravnatelj tramvaja v Trstu renjikolet. In to je tudi resnica, kakor je resnica, da je pri tramvaju uslužbenih še par drugih renjikolet, ki pa jim je laško-liberalna stranka znala pridobiti avstrijsko državljanstvo. Na to konstatacijo v „Corriere“ je prinesel „Piccolo“ neko izjavo, v kateri je 12 podpisanih uslužbencev izjavilo, da ne odobrujejo tega, kar je pisal „Corriere“. Sedaj pa doznajemo iz najgostovega vira, da sta šla v „Piccolo“ uredništvo le dva ali trije uslužbenci, ki so svojo izjavo, ne pooblaščenih od nikogar, ne le podali ono izjavo v imenu vseh uslužbencev, ampak so tudi stavili imena drugih tovarišev, ne da bi bili ti kaj vedeli za to!! To je bila gotovo zloraba najhujše vrste. Nekvalifikovana predrznost.

Osar tutto!! Na tem izgledu vidimo zopet, kako obupnih sredstev — nobeno ni tako slabo, da bi jim bilo prelabo — se poslužujejo kamorasi, da bi ohranili nezdrave razmere, ob katerih se rede in maste. So pač brez vesti in brez sramu. Posebno še, ko se nam usiljuje vprašanje: ali so šli oni dva trije uslužbenci svojevolično v uredništvo „Piccola“ ter zlorabili imena drugih, ali pa so morda storili to po kakem nalogu? V tem slučaju bi se dogodek kazal v še črnejši luči.

Kake misli je vcepila ljudstvu tista javna vzgoja, ki mu jo dajajo „Piccolo“ in slični listi, to je pokazal neki tržaški meščan v pogovoru z nekim našimcem, dolgoletnim prijateljem svojim. Pogovarjala sta se o političnih stvarih in posebno še o peripetijah v razmerju med Italijo in Avstrijo. In tu je podal oni tržaški meščan to-le karakteriistično izjavo: „Dokler cesar Franc Jožef živi, se glede Trsta ne spremeni ničesar, ali potem se določi njegova bodoča usoda!!“

Umejete-li smisel besede? Ne da bi hoteli tej izjavi dati bogve kako važnost. Italijanski mlini meljejo sicer neprestano, ali ne vsikdar moke, ampak večkrat tudi — otrobe, a mnogokrat tečejo tudi „prazno“. In potem je tudi gotovo, da moke bodoče usode Trsta ne bodo mleli samo Italijanci mlini, marveč bodo imeli besedo tudi drugi mlinarji. Kraj vsega tega pa vendar ni bagatelizirati takih pojavov, ker so — kakor že rečeno — velevarakteristični za duh, ki se privzga našim Italijanom! Te ideje ne bodo sicer disastrozne za našo državo, ali disastrozne so za razpoloženje teh ljudi napram naši državi in za njihove nazore o nje bodočnosti.

Ia ti renjikolet, radi katerih je sedaj toliko hrupa, so vidni znaki propagande takih idej.

dom“ sta dramo velike literarne cene in premišljene tehnike. Tučič je dete časa. Svoj čas je bil eden izmed prvih modernistov. Čim se je porodil naturalizem, pojavil se je Tučič s svojim prvim delom „Povratek“ in je dokazal, da tudi hrvaški narod ima smisla za novo strujo. S „Povratkom“ je imel takoj velik moralen in materijalen uspeh, tako, da je hitro za tem napisal svoj „Trhli dom“. Bilo je to v času, ko je slavil italijanski igralec Zaccani s svojo veristično igro navduševal mladino, ki se je hitro navdušila za to novo vrsto literature. In lanske leto je slavni Reinhardt uprizoril v „Rotundi“ na Dunaju s sijajnim uspehom Volmillerjev „Mirakel“. Tudi Tučič se je začel navduševati za to vrsto gledališke umetnosti in spisal je „Golgota“.

In tu spoznamo zopet sijajno pero Tučičevo, njegovo globoko izobrazbo in rafinirano tehniko. Tudi v „Golgoti“ se menja realistični prizori s mističizmom. Maršičesa se je naučil od Maeterlincka, ki je tudi oče mistične drame. Iskati tendence v literarnem delu ni potrebno, kajti literatura je umetnost,

K poglavju o renjikoletih. Ozirom na notico pod tem naslovom v izdanju našega lista od dne 20. t. m., v kateri je bilo rečeno, da se med nameščenci Avstrijskega Lloydja nahaja tudi na stotine italijanskih podanikov, nam piše ravnateljstvo te družbe, da ta trditev ne odgovarja resnici. V smislu 17. člena dogovora, ki ga je Lloyd sklenil z vlado, morajo biti nameščenci sami avstrijski državljani in je Lloyd vedno pazil, da so nameščenci na morju in na kopnem v smislu omenjenega člena pogodbe vsi avstrijski državljani.

Renjikoletom — kruha, domačinom — kamen. V istem času, ko v Italiji vsa javnost naravnost kar besni proti Avstriji (italijansko časopisje približuje najhujše napade na našo državo, našo vlado — imeli smo v rokah neki list iz Faenze, „Il Lamone“, kjer neki G. T. že prerokuje, da ni daleč tisti čas, ko zabobne topovi in nad Trstom zavira italijanska tricolora — v istem času pa se dogajajo pri tržaški mestni občini stvari, ki naravnost kriče po državnih oblastih, naj vendar napravi tu enkrat red, kajti ona prerokba je prišla pravzaprav prepozno, ker v tržaški občini itak že komandirajo ljudje izpod „tricolora“ in Avstrijec že sploh nima nič več opraviti v mestni občinski službi.

V Italiji so grozili, da bodo odgovarjali na tržaške namestništvene odloke z represalijami, da bodo začeli izganjati v Italijo naseljene Avstrijce. No, v Italiji so se pač premislili, da bi prišli s takimi represalijami, toda take represalije je začela izvajati tržaška mestna občina, oziroma v mestni občinski službi odločujoča laškoliberalna kamora in renjikoletski komedijantje. Odkar so namreč bili izdani oni namestništveni odloki, se dogaja dan zadnem, dakar povrsti odpuščajo iz občinske službe domačine in nameščajo namesto njih renjikolet, ali pa vsaj obdržujejo v službi renjikolet, dočim pa odpuščajo avstrijske državljane, in to ne glede na to, ali so ti avstrijski državljani slovenske ali italijanske narodnosti.

Tako se je zgodilo tudi včeraj, da so odpuščali od občinskih smetarjev tri avstrijske državljane, enega Slovenca in dva Italijana iz avstrijske Furianije in to celo brez odpovedne ga roka, ne da bi bili ti trije dali tujim manjši povod za takojšnji odpust. V četrtek so jim povedali, da jih ne potrebujejo več, včeraj pa so jim izplačali zaslužek za potekli teden in so jim postavili na cesto. Ostali pa so v službi renjikolet, ki so bili velikopozneje sprejeti v službo, kakor pa odpuščeni domačini.

Ia to še ni vse. Ko so prišli oni trije odpuščeni delavci v soboto po svoj zaslužek, jih je nahrullil neki Derini, ki je seveda renjikolet takole: „Pojdite v Avstrijo po denar, ne pa semkaj, kjer je Italija!“

Take nesramne predrznosti si upajo uganjati tuj državljani pri nas v Trstu na avstrijskih tleh. Seveda domačin tu nima nobene pravice, kajti „tu je Italija“ in to „Italija“ na avstrijskih tržaških tleh je ustvarila laškoliberalna kamora. Potem naj pa še kdo govori, da se renjikoletom godi krivica v Trstu, da jih preganjajo, da so namestništveni odloki krivični! Ne odlokov, temveč pasjega biča bi bilo treba, da bi take nesramne zapodili tjakaj, odkoder so prišli semkaj odjedat kruh domačinom in pljuvat v lice zemlji, ki jih redi!

Kako govore na štiri oči! Neki Slovenec, ki igra v slovenskem javnem življenju Trsta važno ulogo, se je pogovarjal te dni z nekim Italijanom, tudi intelektualcem in zagriženim nacionalcem, o renjikoletski aferi. In tako le na štiri oči je Italijan pripoznal, da tudi pametni tržaški Italijani nimajo prav za prav nič proti naredbam tržaškega namestništva, ker so utemeljene v zakonu; samo to da obsojajo, da se je tako kruto nastopilo tudi proti že nameščeni uradnikom, ker bo s tem uničena njihova ekzistenca.

Takemu človekoljubu vsa čast. Toda

ki ima geslo „Art pour l'art“ in je strogi umotvor.

I. dejanje se vrši v nekem samostanu. Mladi menih Demetriji čuti v sebi mladost in hrepenenje po življenju, ki je onkraj samostanskega zidu. Usoda mu dovaja življenje v osebi krasne žene in tu zastavlja simbolizem v „Golgoti“. Žena je simbolizirana, kajti le ona je mogla vzbuditi v Demetriju ono hrepenenje, kajti le kilc po ženi more iz mladega srca izvabiti strasti; in v odločilnem času, ko ga je zapustila stoji sam „On“ (Krist) pred Demetrijem ter ga sprovaja v življenje. Z nastopom Krista pa nastopa mističizem v drami. In zdaj nastaja Demetrijeva „Golgota“. Kakor Krist, ki je imel prehoditi svoj križev pot, tako je tudi menihu Demetriju izpiti do dna svojo kupo življenja.

Drama se vrši v sedanjih časih; in vendar vidimo v II. dejanju „Njega“ Krista v osebi zdravnika. Ideja, spraviiti osebo Odrčenika v moderno obliko, ni nova. Anglež Jerome je tudi spisal legendo „Tulec“, v kateri nastopa Krist v modernem času. Ia

državni uprava se ne more pri svojih akcijah, ki jih je spoznala za nujno potrebne, dati voditi od sentimentalnosti, ampak le po zakonih in po izpoznanih potrebah za državo. Čim je vlada postavila princip, da zakon ne dopušča nameščavanja inozemcev v naših javnih službah, mora veljati to za vse brez izjeme, tudi za iste, ki so že nameščeni! Potem šele, ko je uveljavljen princip, je stvar vlade, da eventualno upošteva po oziroma vredne slučaje in da dovoli. Na to stališče se je postavila tudi vlada, ki je izdala one navedbe, radi česar prigovori človekoljubja mamiti le v nerazsodne ljudi.

Slabo jo je torej pogodil oni inteligent, ko je v pobujanje namestniških naredb navajal le moment človekoljubja. V prvi vrsti pa smo hoteli približati dejstvo, da tudi Italijani sami, tako-le na štiri oči, priznajo zakonitost naredb tržaškega namestnika proti renjikoletom!

Smo-li mi krivi, da smo Slovenci?! Kakor je bilo citati v včerajšnjem našem uvodniku, je solnograški nemški liberalni — Bog nas varuj! — list prihitel renjikoletom na pomoč s čudno apostrofo: mami so oni krivi, da so renjikolet? Ia ker niso oni krivi, tudi ni lepo, da jih avstrijska vlada preganja in oškoduje v njihovi ekzistenci!

Čudna misel, čudna logika! Ima pa vendar nekaj dobrega na sebi. Na podlagi te argumentacije moremo mi Italijane pošteno potegniti za jezik. Sprejemši ta argument obsojajo sami svoje divjanje proti slovenskemu prebivalstvu. Sovražijo nas, preganjajo nas, tlačijo nas, ovirajo vsak naš napredek, delajo našemu ljudstvu škodo v njegovih gospodarskih ekzistenci, zapirajo nam poti do šole, do izobrazbe, odrekajo nam vsako politično in narodno pravo; z eno besedo: da je po njihovem, ne bi smeli mi tu niti dihati, da si smo domače prebivalstvo! Zakaj? Zato, ker smo Slovenci! A sedaj vprašamo mi njih po solnograški analogiji: Smo-li mi krivi, da smo Slovenci?! Če al to naša krivda, ampak božje previdnosti, ki nas je postavila semkaj kakor Slovence, po tem je to kruto, barbarsko, da nas preganjajo le zato, ker smo Slovenci!

Solnograška sulica se je zasukala in zadelo vas, Italijanske mogotce, v zakrkneno in zastrupljeno srce!

Kako ustrezajo na glavni pošti slovenskim strankam, o tem priča nastopni dogodek, ki nam ga sporoča slovenski trgovec: Sel sem v petek zvečer ob 6. uri na glavno pošto, kjer sem zahteval (v pritličju na desno, prvo okno) dvostruko dopisnico, tudi za odgovor. Gospica me nikakor ni mogla, ali pa tudi ni hotela razumeti. Metala je predme vsakovrstne tiskovine, samo prave ne! Ker pa sem dopisnico nujno potreboval, mi ni preostajalo drugega, nego da sem le oni gospici na ljubo govoril nemški.

Prav tako, kakor da je občinstvo radi poštinih uslužbencev tu in ne oni radi nas. Ker so ti uradniki in uradnice nesposobni, pa naj se vsak Slovenec uč nemški, če sploh hoče, da bo poština institucija služila tudi njemu. Javnost naj se prilagodi, da morejo javni funkcionarji sploh vršiti svojo službo. Smo pač v deželi neverjetnosti in absurdnosti.

Trgovski tečaji za deklice se odprejo začetkom oktobra. Priglasje sprejema g. Detela S., tajnik Trgov. obrtne zadruge ul.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPORITELEN PODRUŽNICA V TRSTU
 via del Ponterosso 5. — via Nuova 15.
 Vloge na knjižice 4 1/2 - 5 % } po odpovedi
 Premijne vloge 5 % } nem roku.
 Stalne vloge in vloge po tekočem računu
 po dogovoru najugodnejše.
 VADJE in KAVCIJE --- MENJALNICA.
 Uradne ure od 9.—12. dop. in 2.—5. pop.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

končno so le ideje Kristove, ki jih propoveduje oseba, kajti avtor ne imenuje Krista, temveč nastopa le „On“. Tudi „On“ je imel svoj križev pot in človek, njegova podoba ga tudi mora imeti.

Morda sta ta tendenca in ideja avtorju pred očmi, ko je zasnoval svojo dramo, ali pa tudi, da je hotel spisati satiro na človeško hrepenenje, na duševno svobodo; toda to je temeljna nota naše nocojšnje novitete. Še ena ideja je v drami in ta bi bila, da niti „On“ ne more prevzeti človeškega greha, kajti duša bo iskala utehe in miru tudi po zločinu.

Kakor sem omenil v začetku, bi bilo neumestno iskati tendence v delu, ki je umotvor. Hotel sem le podati temeljne ideje te drame, ki je niso dosedaj nikjer drugje igrali kakor na kr. hrvaškem deželnem gledališču in sicer z uspehom, na katerega je avtor lahko ponosen. Slovensko gledališče izpolnjuje pa svojo dolžnost s tem, da je s to dramo otvorilo svojo novo sezono in tako dalo prednost jugoslovanskemu avtorju.

Leon Dragutinović.

PODLISTEK.

„GOLGOTA“

Drama v treh dejanjih. — Spisal Srdjan pl. Tučič.

(K nocojšnji otvoritveni predstavi v slovenskem gledališču.)

Tradicija našega gledališča je, da vsake sezone odpira duri našega gledališča s slovenskim avtorjem. Letos se je odločila intendantca, da na otvoritveni predstavi spozna naše občinstvo najnovejšo delo mladega pisatelja Srdjana pl. Tučiča. Tučič ni novinec našem občinstvu. Obe njegovi prvi drami sta se že igrali na našem odru. Pred leti je uprizorilo naše gledališče njegov „Povratek“ (Na sveti večer) in pa pretrajljivo dramo „Trhli dom“. Obe drami sta imeli velik in zaslužen uspeh. Kajti „Povratek“ in „Trhli

S. Francesco 2. Mesečina znaša K 4:30. Tečaj traja 2 leti. Poučujejo se vsi potrebni strokovni predmeti, kakor tudi nemščina in italijanščina. Pouk se vrši vsak dan! P. n. starše opozarjamo, da se na poznejše prijavitve ne bo oziralo.

Učenke, ki vstopajo letos v drugi letnik, se morajo istotako pravočasno prijaviti.

DANES ob 4 pop. se vrši vinska trgatev, ki jo priredi Šentjakobska čitalnica v dvorani „Konsumnega društva“. Po trgatevi PLES!

Razpisane štipendije za živinozdravniške nauke. Naučno ministrstvo razpisuje sedem državnih štipendij v letnem znesku po K 600— za slušatelje na visoki šoli za živinozdravništvo. Prošnje do 31. oktobra rektoratu omenjene visoke šole. Natančneje glej „Osservatore“ št. 222, z dne 27. septembra 1913.

Vpisovanje v slovensko obrtnona daljevalno šolo se vrši danes dopoldne od 10 do 11 v prostorih „Slovenske trgovske šole“, ulica Stadion 21. I.

Desetletnica „Narodnega doma“ pri Sv. Ivanu. Danes se vrši oni del jubilejne slavnosti, ki se minele nedelje ni mogel vršiti radi neugodnega vremena: nastop Vrdelskega Sokola po programu: a) Proste vaje moškega in ženskega naraščaja. b) Vaje članic z obroči. c) Proste vaje članov. d) Proste vaje članic (ljubi. proste vaje). e) Telovadba na orodju: I. dve vrsti (dolg in skok čez konja). II. ušurna vrsta (na drugo in bradlji). III. skupina. Svirali bo društveni orkester. Začetek ob 4. Dvojen je vrok, radi katerega pozivljamo občinstvo na obilo udeležbo. Prvi je ta, da se dostojno zaključijo slavnosti naše ustanove, ki je najtrdnjša zaslomba vsej naši stvarni pri Sv. Ivanu, a drugi, da pokažemo svoje simpatije Sokolu, ki toli hvalevredno vrši svojo nalogo.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal G. Anton Mihevc, stud. med. vet. na Dunaju 10 K. katere so zložili v spomin na 20. IX. 1908 slovenski veterinarji na Dunaju. Iz kazenske poravnave Adele Jeršek ca. Ivan Mausar je plačala Adela Jeršek 10 K, katere je poslal družbi odvetnik g. dr. Ant. Švigelj. Franc Fischer, gostilničar na postaji pri Sv. Luciji, je plačal v poravnavo nekega spora C. M. družbi 10 K. Gdč. Katica Rebek, Radohova vas, je nabrala o priliki ženitovanja svoje sestre Ivanke z g. St. Lapajne 10 K 40. Julij Ština je nabral za družbo na narodni praznik v veselji družbi opatijskih Slovencev 33 K 40. Iskrena hvala!

V Kanalu na Goriškem se je vršil dne 14. 9. 13 cvetlični dan, od katerega je prejela CM družba polovico vsote K 142.64. Denar je poslala blaginjičarka g. Franja Kofol. Požrtvovalnim rodoljubom v Kanalu prav toplo zahvalo.

X. redni občni zbor ak. fer. društva „Prosvete“ se vrši z običajnim dnevnim redom dne 30. 9. 13. ob 8 zvečer v Ljubljani pri „Novem Svetu“. Pakujemo obilne udeležbe!

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Poleg glasbene šole goji tržaška podružnica „Glasbene Matice“ tudi koncertno petje. To je storila podružnica že od vsega početka s tem, da je vzdrževala koncertni zbor in priredila z njim dosedaj šest večjih koncertov in rarnih manjših nastopov, vsi kdar s častnim uspehom.

Ker hoče podružnica iti v svojem delovanju vedno in vselej korakoma naprej do stavljenih ciljev, bo tudi letos vzdrževala poleg glasbene šole moški in ženski zbor. Poleg novejših in najmodernejših zborov se bo pelo tudi nekaj zborov iz starejših glasbene literature. Posebno pazijo pa bo društveni pevski zbor posvečeval gojitvi prekrasne narodne pesmi.

Stavljeno nalogo pa more doseči podružnica s svojim zborom le, ako se sodelovanju v pevskem zboru odzovejo mnogoštevilno petci in pevke, ki imajo dar in dobro voljo.

Zato vabi tržaška podružnica „Glasbene Matice“ vse dosedanje pevce in pevke, ravnotako pa tudi nove, da se v obilnem številu udeležijo pevskih vaj in jih redno in točno posečajo.

Pevske vaje bodo za ženski zbor ponedeljek in sredo, za moški zbor pa torek in petek, vselej od 8 do 9 zvečer v dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“ (ul. s. Francesco št. 21). Prva vaja v ponedeljek, 29. t. m., odnosno torek, 30. t. m. Novi pevci in pevke naj se zglase kar pri vajah.

Razpis nagrade. Tržaška podružnica „Slovenskega planinskega društva“ v Trstu razpisuje 50 kron nagrade za najlepši lepak za III. veliki planinski ples leta 1914. Lepak v velikosti 180 x 80 ima obsegati 3 barve. Osnutke je doposlati najkasneje do dne 15. novembra t. l. na naslov: Tržaška podružnica „Slovenskega planinskega društva“, Trst, ulica Torre bianca št. 41, I. nadst. Sprejeti osnutek ostane izključna last podružnice.

Namesto praznovanja šestletnice priredi „Narodna delavska organizacija“ danes, v nedeljo, ob 3 popoldne koncert na vrtu „Konsumnega društva“ v Rojanu. Po koncertu, h kateremu je vstopnina prosta, se vrši ples, ki traja do polnoči.

Loterijske številke, izrebane dne 27. septembra:
Dunaj 4 45 18 34 30

Tvrda Križmančič & Breščak v ulici Nuova je povečala svoje prostore, razširila je svojo trgovino tudi v I. n. Ob otvoritvi se je pa g. Križmančič kakor vselej in ob vsaki priliki spomnil naše šolske družbe, ter ji izročil polico zavavarovalnice „Prve češke“ glasečo se na 500 K. Čast takemu trgovcu, ki je vreden že radi svoje dobro znane trgovine največje podpore od strani slovenskega občinstva.

Tržaška mala kronika.

Trst, 27. septembra.

Samoumor. Hermina Maltzen, stara 36 let, zasebnica, stanujoča v ulici delle Poste št. 13, je danes dopoldne izpila večjo množino karbolne kiseline. Poklicali so sicer takoj zdravnika rešilne postaje, a bilo je že prepozno. Ko je zdravnik prišel, je bila nesrečnica že mrtva. Truplo so pustili na njenem domu. Vzrok samoumora je neznan.

Avtomobil ga je zadel. Železničar Gašper Kuschel, star 36 let, stanujoč v ul. Evangelista Torricelli, je imel snoči nesrečo, da ga je zadel avtomobil in pobil po tleh. Kuschel je zadobil več poškodb, ki pa po sreči niso bile težke. Na rešilni postaji so ga obvezali in je nato odšel domov.

Zastrupljenje z alkoholom. Snoči so pripeljali v bolnišnico mornarja, ki služi na parniku „Zara“, nekega Mihaela Oliča. Olič se je tako opil, da je bil v popolni nezavesti.

Nesreča pri delu. Marij Caštro, star 20 let, tesar, zaposlen pri zgradbi neke nove hiše v ul. del Lavoratori, je včeraj padel z odra in se precej težko poškodoval. — Emil Cassalini, star 46 let, slikar, stanujoč v ulici del Salice št. 12, je tudi padel pri delu in si zlomil levo nogo v gležnju. Oba so prepeljali v bolnišnico.

Maščeval se je. Neki Anton Ceglar, s primkom „Tonl piccolo“, star 29 let, premogar, stanujoč v ul. Molin a vento št. 50, je imel znanje z neko Kornelijo Nicolini. Nicolini je v stanovanju v ul. Sportavilla in Toni je prav pridno zahajal k njej in izjavil od nje marsikatero kronico, tako da se je prav lahko reklo, da ga je Nicolinijeva skoraj popolnoma vzdrževala. To je trajalo precej dolgo, a končno pa je bilo Nicolinijevi le preveč in povedala je Toniju, da naj ne prihaja več k njej. To pa je Tonija tako ujezilo, da je prišel pončič k Nicolinijevi, ko je spala in je potegnil z nožem čez lice. Nicolinijeva je stvar ogradila policiji in Toni je šel za nekaj časa v luknjo. Pred par dnevi so ga šele izpustili iz zaporu.

Snoči je Toni pohajal po mestu in je nenadoma naletel v ul. Punta del forno na Nicolinijevo, ki sedaj stanuje v zagati delle Pancogole št. 4, in je je strogo zaskrbel naj gre z njim. Ženska se ga je usraščila in je v resnici šla z njim. Prišla sta v neko ulico, ki je bila precej prazna in tam je najprej zagrozil, da je razpara trebuh, potem pa jo je udaril z neko steklenico po glavi in jo precej ranil. Ženska je začela kričati in na njen krik sta prihitela dva redarja, ki sta aretirala nasilneža in ga odpeljala v zapor.

Arencija na krogu. Včeraj je bil ob prihodu Lloydovega parnika „Trieste“ aretirani neki Mohamed Nasim, star 18 let, težak, ki se je v Port Saldu vtihotaplil na parnik in se tako hotel zastopati pripeljati v Trst. — Tako je osleparil Lloyd za 65 frankov.

— Marko Hajdič in Manojlo Kraljevič, oba Dalmatinci, ki sta v Carigradu težko ranila nekega človeka, sta prispela včeraj z Lloydovim parnikom „Bukovino“ v Trst in so ju tu izročili pomorski policiji.

Zmešalo se mu je. Včeraj popoldne so poklicali Trevera v Škofije, kjer je nepričakovano zblaznel 30letni kmetovalec Peter Petrovič. Ker je blaznik začel postajati nevaren, ni drugega kazalo, kot da ga je Treves prepeljal v tržaško opazovalnico.

Društvene vesti.

Odsek pevskega društva „Velesila“ priredi danes, v nedeljo, 28. t. m. v Sancia-Čemotovi dvorani v Štedaju ob 4 pop. velik koncert s sledečim sporedom: 1. V. Klaič: „Svrčanje“, osmerospjev. 2. A. Lajovic: „Serenada“, solo-tenor, poje g. Josip Sancia. 3. Schumann: „Uspavanka“ za gosli, izvaja g. Dragotin Sancia. 4. P. H. Sattner: „Pogled v nedolžno oko“, četverospjev. 5. S. Santel: „Galebi“, sopran poje gdč. A. Godina. 6. Ranzato: „Serenata“ za gosli, predaja gosp. D. Sancia. 7. F. S. Vilhar: „Mornar“ solo-tenor, poje g. I. Sancia. 8. V. Vanda: „V slovo“, četverospjev. 9. V. Krylov: „Medved snubač“, veseloigra v 1

SVOJI K SVOJIM!

SVOJI K SVOJIM!

Nova trgovina moškega blaga

JOSIP SPEHAR - TRST

ulica Santa Caterina št. 9 - Piazza Nuova

je bogato založena z najlepšim in najnovejšim moškim blagom za pomlad po zmernih cenah.

SPECIJALITETA ANGLEŠKEGA BLAGA.

Dr. Pečnik

Dr. PETSCHNIGG

Trst, via S. Caterina št. 1.

Zdravnik na notranje (splošne) bolezni
8-9 in 2-3 in specialista na kožne in
venerne (spolne) bolezni: 11-1 in 7-7

ARTURO MODRICKY

Prodajalica manuf. blaga in drobni predmetov

Trst, ul. Belvedere 32.

Zaloga perila, zefirjev, batistov, perkala, trojnika, steznikov, naprsnikov, spodnjih srajc vseh kakovosti in cen, ovratnic, ovratnikov, manšet, srajc, dežnikov, čipk, trakov in drobnarij v popolni izbiri.

Neverjetno! pozor!!

Fino olje po 96 vin. liter dostavlja na dom
slov. tvrda A. Furlan

Trst, ulica Giulia št. 72.

Specialiteta: namizno oljčno olje iz krajev Lucca, Nizza in Marsilja. Posebno priporoča pravo milo za perilo; vinski kis. Poštne odpošiljave. Poštne odpošiljave.

Fratelli Rauber

Trst, ulica Carducci 14 (ex Torrente)

Zaloga ustrojenih kož.

Velika izbora potrebščin za čevljarje. — Specialiteta
potrebščin za sedlarje.

VRDKA

Francesco Bednar

TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST
je preložila svojo

trgovino šivalnih strojev

biciklov in pridevkov z mehanično delavnico vred iz ulice Ponterosso št. 4

v ulico Campanile št. 19

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina

Nov prihod volnenega blaga za moške in ženske, zefir, batist in perljiva svila za jopice.

Svilena in okraški zadnje novosti velik izbor izgotovljenega perila in na metro, spodnje srajce moderci. Veznine in drobnarije, preproge, zavese, trliži po izjemno nizkih cenah.

Dr. Korsano

Specialist za sifilitične in kožne bolezni

se je povrnil in

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ul. San Lazzaro št. 17, I.

(Palazzo Diana)

Za cerkvijo Sv. Antona novega.

Sprejema od 12. do 1. in od 6. do 7. pop.

ženske od 5 do 6 popoldne

Hermangild Trocca

Trst, ul. Barriera vecchia 8

ima

veliko zalogo mrtvaških predmetov.

Venci od porcelana in blazov vezanih z medeno žico, od umetnih cvetov in trakov in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike. Najnižje konkurenčne cene.

Zobozdravnik

dr. Hinko Dolenc

so je preselil iz ulice Sv. Lazarja

v ulico Valdirivo št. 27.

Ordinira in sprejema od 9-1, 3-4.

Dvigalnik na raspolago.

RESTAVRACIJA

AURORA

Trst, ulica Carducci št. 13.

Vsak večer od 7. do polnoči

velik koncert

Brzjojavka iz Prage v Trst

Dne 1. oktobra t. l.

nastopi

PRVA ČEŠKA

DAMSKA KAPELA.

Ob nedeljah in praznikih Matinee.

VSTOPNINA PROSTA.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

JOSIP DOMINES.

Poleg renomiranega Goessovega piva se

toči pivo Reuchel-Bräu iz Kulmbacha.

J E S E N S K E

novosti za ženske in moške obleke in vse v to stroko spadajoče se dobi v največji slovenski trgovini

Križmančič & Breščak

Trst, ulica Nuova št. 37.

Vestna, točna postrežba.

□ □ Zahtevajte vzorce,

ki so poštne prosti. . .

Mesto K 12.- samo K 5.-

Elegantni moški ali ženski čevlji s povezami, glasom predstojnega odnosa izdelani po novem načinu, z močno pribitimi podplati in vsake mere. Za trdnost se jamči. Vsak par K 5.- pošilja po povzetju trdnosti.

Leopold Schächter,

Dunaj XVI/9, Lerchenfeldergürtel N. 5.
Nikariziko. Doroči se menjava ali pa se vrne denar.

Josip Zavadlal

Trst, ulica Marco Polo 6.

Priporoča cenj. občinstvu

svojo pekarno

Večkrat na dan svež kruh. Prodaja se moka iz prvih mlinov. Likeri in vino v steklenicah.

Akademični slikar

Josip Vučetić

podučuje risanje in slikarstvo v svojem atelierju v Trstu, ulica Belpoggio 3a. (Hiša nova).

Ulica Belvedere 47.

P. N. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi naznanjam, da sem zopet odprl **trgovino jestvin in kolonijaln. blaga** katero sem popolnoma preuredil. Blago sveže in I. vrste. Cene zmerno. Postrežba točna. Prodajam domače in tuje pridelke in sicer: otrobe, koruzo, fižol, riž, kavo, tržasko, blistrške in napoljske testenine, izvrsten ruski čaj v zavrtkih v prid CMD, kolinske cikori o itd. SPECIJALITETA: Nanoški ovčji sir, vsak dan svež koperski kruh, oljčno olje, vinski kis. Postrežba na dom. — Pošne odpošiljave. Uljudno se priporoča udani

DOMINIK TENGE — TRST

Ulica Belvedere 47.

Podpirajte družbo
SV. CIRILA IN METODA.

Ces. kr. priv.

Avstrijski kreditni zavod

za trgovino in obrt

(ustanovljen leta 1855). — (Glavnica in rezerva 243.000.000 kron).

PODRUŽNICA V TRSTU

Piazza Nuova št. 2 (lastno poslopolje)
sprejme v svoje

jeklene varnostne celice

zdelane od svetovne trdnosti Arnheim v Berlinu sajamočne proti požaru in vlomom, pohrane in upravljanje vrednot, kakor tudi samo pohrana zaprtih zavojev, ter da v dotičnih jeklenih celicah v najem

varnostne shrambe (safes) različnih velikosti, v katerih se lahko shranijo vrednotni papirji, listine, dragulji itd. (Varnostne celice ne more nihče drugi odpreti kakor stranke vzajemno z banko.)

Uprava in shramba vrednosti v lastnih celicah na razpolago.

Podružnica Kreditnega zavoda sprejema hranilne vloge na knjižice

in jih obrestuje do nadaljnjega obvestila

po 3 1/2 %

Rentni davek plača direktno zavod.

Navi se tudi z vsaki bankovnimi posli, ter zavarovanjem proti izgubam na šrebanju.

Hapag, Hamburg

(Hamburg-Amerika Linie).

Prevažanje oseb v vse dele sveta.

Hamburg—New York

Boulogne—New York; Cherbourg—New York; Southampton—New York.

Hamburg—Philadelphia

Hamburg—Boston

Hamburg—Kanada

Hamburg—Kuba

Hamburg—Meksika

Hamburg—Brazilija

Hamburg—Argentina

Hamburg—Zapadna Indija

Hamburg—Čile

Hamburg—Peru

Hamburg—Afrika

Zabavne vožnje

s posebno v to svrhu napravljenimi parniki.

Potovanja okrog sveta Potovanja na severni rt

Potovanja v Indijo Potovanja v Islandijo

Potovanja v orijent Potovanja v zap. Indijo

Vožnje po Nilu.

Ravnokar je stopil v službo turbinski poštni brzoparnik

„Imperator“ največja ladja sveta.

Dolgot 919 čevljev, širokost 98 čevljev, globočina 63 čevljev, 50000 ton obsega.

Vožnja traja: Hamburg—New York sedem dni.

Stirje vijaki. Popolnoma mirna vožnja.

Prednosti:

Druga kajuta.

Madrov.

Brez postelj eno vrh druge, sobe v velikosti in opremiti kakor sobe na kopnem, 119 sob z lastno kopalnico in toaletno, v prvi kajuti skupno 180 kopalnih sob, poleg tega tudi elektrone in turke kopeli v vseh sobah tekoča gorila in mrzla voda, 3 dvigala, promenadni krovi v pol km. dolgi, velika plansa in slavnostna dvorana, restavracija Ritz-Carlton, velika plavalna dvorana, obedna dvorana, palov vrt, Grill-prostor, pisalna in bralna dvorana, telovadnica, kadilni salon, salon za cigare in otro ko igralište.

Velike sobe za 2, 3 in 4 osebe, z električno lažo, električnim zvonom, umivalniki in omarami za obleko, jedilni salon za 354 oseb, zabavni salon, lopa, pisalna soba, kadilni salon, telovadnica, dvigalo, prostor za sprejemalni krovi, 20 elegantnih kopalnic z banami.

Tretja kajuta.

Sobe za dve in štiri osebe z umivalnikom in elektr. razsvetljavo, jedilnico za 40 oseb, zabavni salon, kadilni salon, pisalnice, promenadni krovi, 17 kopalnih sob z banami.

Prospekti brezplačno in poštino prosto.

Abtsilung

Hamburg-Amerika Linie, Personenverkehr, Hamburg.

Zastopnik v Trstu: Glavna agentura za Primorsko, Ulica Porporella št. 1.

A. SBOGAR kovač, mehanik in elektrotehnik - z delavnico

za nikelliranje, posebnosti, bakiranje itd. itd.

Trst, Via Gastone Donizetti 5. - Telefon 126, Rom. IV.

Popravlja priprave za točenje piva, motorje na gas in bencin, sesaljske, živalne stroje, motostrelke, bicikle in izvršuje druga dela, ki spadajo v stroko mehanikov, priprave za električno razsvetljavo, električne motorje in vzdigovalnice, električne zvonce, telefone in vsako delo elektrotehniško. - Zalega žarila, stekel za gas in elektrika in drugih predmetov.

NADOMESTILO

KAVA KAVA

PERL

odlikovan z zlato kolajno na mednarodni poljedelsko-obrtni razstavi v Rimu 1913.

naravno pečen čist bob s finim okusom in jako izdaten v uporabi Kron 1-98 kilogram.

Poštne pošiljke 5 kilogramov po povzetju franko v vsej Avstro-Ogrski.

! The Caffee Sur Export!

Trst I/233.

iščejo se zastopniki.

Kupujte Nar. kolek!

70.000 hektolitrov

za eksport popolnoma odležanega češkega

budjejeviškega piva

lahkega, aromatičnega, bogatega na naravnem kislu ima vedno na razpolago v svojih velikanskih kletih

Češka delniška pivovarna v Čeških Budjejevicah

Največja slov. eksportna tovarna piva. Pokusite v hotelu „Balkan“ v Trstu.

Tranzitno skladišče za Istro in Dalmacijo:

Tvrda Bogumil Poška, Trst, ul. Valdirivo 4.

ČEVLIJARNICA

MIHAELA HUČICA

Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 43

prej Salita Promontorio 3, se priporoča slav.

občinstvu in cen. odjemalcem za obilen obisk.

Stavbeno podjetje

Roman Treo

ČRNOMEL

ima na prodaj več konj, eventualno tudi vozov in ko-

matov.

Reumatizem, trganje, nevralgije in ozebkov

blazi bolečine, pri trganju odstranjuje otekline ter napravi ude zopet gibene, odstranjuje nadalje neprijeten občutek mraza, za drgnjenje, masažo, obkladke in kopelji pripravi

CONTRHEUMAN

Besečna znamka zavarovana. Pazite na ime izdelka in izdelovalca.

Tudi če se ga dlje časa uporablja nima nikakih škodljivih učinkov, zato bolj nego do sedaj rabljeni narkotični izdelki. 1 cevka 1 krono.

Po pošti proti naprej poslanemu znesku

1 cevka K 1-50

5 cevka 5 — franko.

10 cevka 9 —

Izdelovanje in glavno skladišče:

LEKARNA B. FRAGNER

c. k. dvorni zalagatelj PRAGA III, 203.

Zaloge po 1-karnah.

URADNIKOM

aktivnim vseh kategorij, profesorjem in učiteljem, katerih neobremenjena služnina znaša najmanj K 2300.— na leto, dalje penzionistom, ki imajo vsaj kron 1400.— pokojnine, dovoljuje posojila na podlagi življenjskega zavarovanja, proti zasnabi na služnino, oziroma pokojnino na prvem mestu in proti primernemu poročstvu pod najugodnejšimi pogoji na 5—30 letno amortizacijsko dobo

„Slavija“

vzajemno-zavarovalna banka v Pragi.

— Podrobna pojasnila daje brezplačno

„Generalni zastop bank „Slavija“ v

Ljubljani.

ZAMENA.

Sode 50-500 litrov od žganja in tudi nove; dve lahki polkriti kočiji in breg za 8 oseb proda, oziroma zamenja za brinje

J. OVEK v Kamniku (KRANJSKO).

Kje se dobi?

pravi rjav sladkor 40%
sladkejši od belega ???

Pri GODNIGU, ulica S. Giovanni št. 8.

Ces. kr. priv.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu

ustanovljena leta 1838.

Zavarovanja proti škodi, povzročeni po ognju, streli in eksplozijah.

Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju.

Zavarovanja proti tatvini z vlomom.

Zavarovanja pošiljatev na morju in na suhem.

Ziviljenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah.

Delniška glavnica in rezerve dne

31. decembra 1912 K 175.540.187-98.

Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12.

1912) K 534.593.429-80.

Odkar obstoja družba, je bilo v vseh branah izplačano na škodah K 758.460.366-88.

Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih Avstro-Ogr. ke močarstva.

Najboljši in najpopolnejši

glasovirji in pianini

se vkupijo najceneje proti takojšnjem uplačilu ali na najmanjše mesečne obroke (tudi za provincije) samo naravnost od tvaričarja

HENRIKA BREMITZ

c. k. dvornem založniku

v Trstu, ulica Tor S. Pietro 2 (Belvedere)

Svetovna razstava v Parizu 1900 najvišje odlikovanje Avstro-Ogrske za glasovirje.

— Katalogi in kondle. gratis in franko. —

Tržaška posojilnica in hranilnica

Poštno hranilnični račun 16.004.

Posojila daje

na vknjižbo,

na menice,

na zastave in

na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/4 %

Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru.

Rentni davek plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.

Oddaja domače nabiralnice (hranilne pušice).

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.
Trst, piazza Caserma šte. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah).

Telefon šte. 952.

Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vlomom in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.

Stanje vlog nad 10 milijonov.

URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne

Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.

Slovensko ljudsko in strokovno šolstvo.

Poročilo g. Ivana Dimnika, učitelja šole CMD v Trstu, na kongresu narodnih strokovnih organizacij v Ljubljani.

(Konec.)

Strokovno šolstvo.

Zal, da so mi bili podatki ravno pri tem poglavju najbolj otežkočeni.

Glede strokovnega šolstva imamo Slovenci zaznamovati počasen razvoj. Dasi je tudi na naši zemlji dokaj strokovnih šol, vendar so vse po večini — nemške. V zadnjem času se je pa pričelo prav ugodno razvijati naše obrtno šolstvo.

V Ljubljani imamo javno c. kr. državno obrtno šolo, ki jo učni načrt označuje kot delovno šolo mehaniško-tehniške, stavbne in umetno-obrtne smeri. — Ta šola obsega sledeče oddelke: Delavsko šolo za mehaniško-tehniške obrti; stavbno obrtno šolo; mojstrsko šolo za stavbo in pohištveno mizarstvo; strokovno šolo za leseno in kameno kiparstvo; specialne tečaje za obrtnike; javno risarsko in modelirsko šolo; strokovne tečaje za nadaljno izobrazbo učitelstva na obrtno nadaljevalnih šolah.

Prav pridno se tudi snujejo obrtne nadaljevalnice, ki so dosegle prav v zadnjem času po zaslugi vladnega svetnika Iv. Šubica velik napredek. Teh šol s slovenskim učnim jezikom imamo:

na Kranjskem . . .	24
„ Goriškem . . .	5
„ Štajerskem . . .	11
v Trstu . . .	1

Skupaj torej . . . 41!

Med temi je 7 šol za posamezne stroke, druge pa so splošne obrtne nadaljevalnice.

Bolj zadaj in bolj v povojih je naše trgovsko šolstvo.

V tem oziru imamo Slovenci edino eno javno trgovsko šolo s slovenskim učnim jezikom, t. j. deželna trgovska šola v Ljubljani. V Trstu pa imamo vzorno privatno slovensko trgovsko šolo.

Več imamo trgovskih tečajev, od katerih so slovenski v Ljubljani trije.

Tudi trgovskih nadaljevalnic imamo več, a še premalo. V Ljubljani vzdržuje gremij trgovcev trirazrednico, v Idriji in Metliki je pa ta šola združena z obrtno nadaljevalnico.

Nadalje imamo nekaj strokovnih šol s slovenskim učnim jezikom za klekanje šipk, to so državna taka šola v Idriji, nadalje v Dol. Otlici, v Čepovanu in v Bovecu na Primorskem.

Imamo tudi kmetijsko in gozdarsko šolo na Grmu in v Gorici s slovenskim učnim jezikom.

Samostojne gozdarske šole s slovenskim učnim jezikom nimamo.

Tako menim, da sem s strokovnim šolstvom pri nas končal. Naševal bi pač lahko še nemške strokovne šole na naši zemlji, vendar to ni danes moj smoter.

Končujem!

Premotril in navedel sem današnje stanje onega tipa slovenskega šolstva, ki je za nas Slovence kot za 60% agraren in proletarski narod najvažnejši. To je šolstvo, ki ga mora pasirati večina našega naroda, torej od katerega je odvisen temelj splošne naše narodne izobraženosti.

Ce so v javnosti pri nas toliko razmetrivali in poudarjali srednješolsko vprašanje, je to vprašanje za danes le za nas tolike važnosti, kolikor pride narodni moment v poštev. Inteligence imamo dovolj! Danes je le nujna potreba še enino ustanovitve realne gimnazije s slovenskim učnim jezikom za Slovence v Trstu in sloveniziranje srednjih šol na naši zemlji.

Več praktičnosti za nas ima zahteva realk; povsem kot zastarel tip imamo pa smatrati gimnazijo, ki ji je tip realnih gimnazij odvzel pomen za današnje čase. Zato mora tudi zahteva realnega študija in poklicov, do katerih dovaja ta, dobiti tudi v naši javnosti prednost pred gimnazijskim študijem.

Od zahteve visokošolskega vprašanja ne odnehamo!

Nujno pa nam je potreba sedaj skrbeti za šolstvo, ki dovaja k praktičnim poklicem. Tega nam manjka, to imamo zanemarjeno ali pa v tujih rokah. Nam manjka inteligentnih in izobraženih obrtnikov, ki bi glede fine izdelave lahko delali konkurenco tujim firmam. Tudi slovenski obrtnik se ne more izšolati na šolah z njemu tujim učnim jezikom tako, kakor se lahko izvežba in razvije svojo nadarjenost na šolah z materinim učnim jezikom. Često mu je ravno to jez, ki mu prepreči pot do višjega strokovnega šolanja.

In slovenskemu agrarcu,* ki pasira po večini le ljudsko šolo, ni mogoče razviti lastnih agrarnih zmožnosti in podjetij, ker mu manjka strokovne izšolanosti.

In kje naj jo dobi, če mu pouk v tujem učnem jeziku onemogočuje dostop do višje strokovne izšolanosti!

Za par Nemcev nam hočejo utrakvizirati skoro vse naše šolstvo; par Nemcem na ljubo mora večina Slovencev na marsikaterem zavodu prisostvovati pouku z nemškim učnim jezikom; velike množine Slovencev pa v naših obmejnih srednješolskih in strokovnošolskih zavodih ne dobe niti te pravice, da bi se jim osnovali slovenski oddelki.

Pa par gimnazij bi nam Nemci še privoščili, ker te vrste inteligenca njim ne škoduje mnogo. Bolj pa se boje nam dati šol, ki bi dovajale mase našega naroda do praktičnih poklicev, kjer bi s solidnim delom lahko izpodirali tujca z naše zemlje. Kaj je njim konkurirati s slovenskim uradnikom, naj ima magari celo vrsto gimnazijskih in drugih izplov in šol, če mu pa ne puste do mesta, ki ga s lahkoto zasedejo oni! Če ne dobe primerne službe — ni nič! Profesor mora čakati na prosto mesto; ako ga nikjer ne rabijo, ne dobi službe. On ne more pričeti poučevati na svojo roko proti onemu, ki je v službi, da bi ga izpodrinil.

Obrtnik pa, ako je soliden, lahko konkurira s svojim tekmečem. On lahko izpodrine tudi starejšega tekmeča, ako je bolj izšolan. Njemu ni potreba čakati na izpraznjeno mesto. Tako si zagotovi sebi obstanek, slovenskemu narodu pa dobi eno mesto, ki je bilo prej zastopano s tujcem.

Na podlagi današnjega šolstva se nam narod diferencira v dva dela. Iz ljudskega šolstva se nam rekrutira kmetiški stan, iz srednjih šol pa inteligenca — uradništvo. Srednji stan se nam pa vedno bolj in bolj izgublja, ker primanjkuje strokovnih kurzov in šol v domačem jeziku, da bi bile šole dostopne večini slovenskega naroda. S tem smo narodno močno oškodovani.

Kar z dobrim uspehom konča danes ljudske šole, se tlači v gimnazije, iz katerih le redki pridejo v strokovne šole, ko dosežejo zadostno znanje v tujem jeziku.

In vendar je srednji stan za nas tako eminentne važnosti, da ga ne moremo nikdar dovolj preceniti. To pa z narodno-ekonomskega stališča. — Prvič nam je ta stan močan narodno-gospodarski temelj, drugi je trden element za ohranitev in osamosvojitve narodnostne ideje in tretjič, nam je vez med inteligenco in kmetiškim ljudstvom.

Trditi si upam celo, da nam je visoko strokovno izšolan srednji stan v obmejnih krajih bolj siguren in zanesljiv narodni element, nego uradništvo; ker naših obmejnih mest, ki so danes potujčena, ni preplavilo toliko tuje uradništvo kakor tuja obrt in trgovina. S tujim kapitalom je prišla tuja nacionalna ideja, ki je izpremenila nacionalno lice mestu.

Na podlagi podanih podatkov pridemo do sledečih rezultatov; Obče glede strokovnega šolanja je potreba konstatirati:

1. Da je v današnji industrijalni konkurenci neobhodno potreba čim višje izšolanosti, zato je podpirati vsestransko strokovno šolstvo ter zahtevati izpopolnitev našega sedanjega trgovskega in obrtnega šolstva.

2. Čim višje strokovno izšolanje nam omogočuje dostopnost tudi do vseh višjih mest v uradih i. dr., kjer se zahteva strokovno obrtno ali trgovsko izobraženost; trgovcem in obrtnikom pa omogočuje tudi dostop do prvih mest na trgovskem in obrtnem trgu.

3. Gojiti je slovenski strokovni jezik; zato je smatrati šolanje v materinščini tudi v strokovnem šolstvu kot pravilo.

4. Z narodno ekonomskega stališča je smatrati takozvani srednji stan za naš narod neprecenljive važnosti, ker lahko tvori ravno ta stan močno gospodarsko in narodno silo našega naroda; zato je delovati z vso silo na pomnožitev in okrepitev tega stanu v našem narodu. To nam je za sedaj edino nadomestilo za veliko industrijo.

Specijalno glede strokovnega šolstva pa je potreba poudarjati:

1. Slovenci moramo obrtno šolstvo še bolj razširiti kot dosedaj; v ta namen naj se zasnovejo v vsakem večjem obrtnem kraju, kjer le mogoče, obrtne nadaljevalnice — da s tem dobimo čimbolj izobraženo in strokovno izvežbano obrtništvo; v Trstu — kot največjem slovenskem obrtnem mestu — naj pa država ustanovi tudi slovensko obrtno šolo.

2. Tudi trgovsko šolstvo se mora pomnožiti; v ta namen je snovati trgovsko-nadaljevalne šole za trgovske vajence vsaj v vseh slovenskih mestih; podpiranje privatne slovenske trgovske šole, odnosno ustanovitve trgovske akademije v Trstu je pa smatrati kot obče-slovensko zahtevo.

Kupujte Kolinsko cikorijo!

Zaloga moke prve vrste

M. TRUDEN - TRST

Telefon št. 231 - Riva Grumula št. 12. - Telefon št. 231

Zastopstvo in glavna zaloga

najfinjših vrst pšenične moke in krmnih izdelkov poznanega

valjčnega mlina VINKO MAJDIČ v Kranju

Brzjavi: TRUDEN - TRST.

Brzjavi: TRUDEN - TRST.

Pekarna in odlikovana slaščičarna

M. STOPAR

Trst, ul. S. Giacomo 7 (Corso) s podružnico v ul. Farneto 6. Telefon 16 64 a.

SVOJI K SVOJIM!

Za birmo in ženitnine bogata izbor konfektov, bombonier ter vsak dan svežih slaščic.

Nicolò Cosciancich

koncesioniran zobni tehnik

Trst, ulica Ponterosso 5, il.

vhod v ulici Nuova št. 15

Je prevzel svoje delovanje.

Sprejema 9-12 1/2 in 2 1/2-7. Cene zmerne.

Ivan Hervatinov naslednik

JOSIP MASUTTI

Trst, ulica Barriera vecchia 11

priporoča c. občinstvu svojo novoprevzeto

trgovino jestvin in kolonij. blaga

Specijaliteta: kava vseh vrst in cen.

Ernesta Fregnan, Trst

ulica S. Lazarja št. 17.

Skladišče kože vseh vrst črne in

rumene in črne za čevljarje in sodelarje z de-

javnic gorajih delov čevljev (tomajo). Telesje

kože črne in rumene (Bokskalib). Voščila na

razbojke vrste za barvane čevlje. Narocbe za

se kraje deželo izvršuje točno in hitro

IGNAZIO POTOCNIG

Trst, ul. Riborgo 28, vogal ul. Beccherie. (Podružnica, ul. Barriera vecchia 23.)

Velika zaloga oblek za moške in dečke. Specijaliteta: suknje alpagas, modre, črne in sive. Otroške obleke od K 3' — naprej. Modre in rumene delavske obleke. Spodnje srajce in srajce vseh vrst. Velika zaloga blaga na meter ali obleke po meri, ki se izvršujejo najelegantneje in najsolidneje po najprimernejših cenah.

Veliko skladišče klobukov

dežnikov, bele in pisane srajce, izlaski, platna žepnih rebov, moških nogavic itd. itd.

K. CVENKEL Trst, Corso 32

Cene zmerne. - Postrežba točna in vestna

Narodna trgovina. - Narodna trgovina.

Velika zaloga in tovarna pohištva

ANDREJ JUG - TRST

Via S. Lucia 5-18

Via S. Lucia 5-18

BOGATA IN LEPA IZBERA FINEGA IN NAVADNEGA POHIŠTVA TAPETARIJ DELO SOLIDNO in vsakovrstnih stališč. CENE ZMERNE.

Nova trgovina modnih predmetov

za moške, ženske in otroke

v Trstu, ul. della Caserma 17 (blizu knjigarne Jos. Gorenjec, nasproti kavarno „Commercio“).

Velika zaloga klobukov, kap. čevljev, dežnikov, perila spodnjega perila, nogavic, rokavic, ročnih torbic in drugih predmetov po najnižjih cenah.

Železnato Kina-Vino Serravallo

za bolehnne in rekonvalescente

Prevrzeta volje do jedi, utrjuje železo in ojačuje tudi organizem

Priporočamo od najslabših zdravnikov v vseh slučajih, kadar se je treba po bolni ojačiti. Odlikovane s 23 kolajnammi na raznih razstavah in s nad 6000 zdravniškimi priporočili.

Izberni okus. - Izberni okus.

Lekarna Serravallo - Trst

*) Seveda v pomenu te besede, ki je za nas pšeničen.

Caffé Nuovo

(NOVA KAVARNA)

Trst, Piazza Barriera-Settefontane

Prva udobnost. Bogata izbora čamnikov. Prvovrstne pijače. Hladila vseh vrst. Biljardi Seifert. Telefon 19-81. Poleg kavarni se nahaja tudi izvrstna

BUFFET,

kjer se prodajajo marla jedila, vino in Dreherjevo pivo. Sprejemajo se naročila na dom. Priporoča se udani

FRANJO ABRAM, lastnik.

družnice v SPLJETU, CELOVCU, SARA-
JEVU, GORICI in CELJU;

obavlja pod jako ugodnimi pogoji vse zaupane ji bančne posle; kupuje in prodaja valute, čeke in vrednostne papirje; sprejema borzna naročila na vse tu in inozemske borze; hrani in upravlja efekte in razne druge vrednosti.

Prodaja srečke na majhne mesečne obroke.

4 3 0
4 0

RESTAVRACIJA - HOTEL BALKAN (Piazza della : Caserma :)

Naš narodni nižješolski program.

Ce združimo točke ob koncu vsakega poglavja, dobimo v celoti naš narodni nižješolski program za bližnjo bodočnost. Obče glede tega šolstva v kulturnem oziru pa bi se prilagodil izvajanjem dr. Lončarja v njegovi brošuri "O šolski reformi" (str. 4), kar nekako izpopolnjuje ta narodni šolski program. Za svojo osebo — brez odgovornosti kogarkoli — odobrujem in navajam ta program v celoti z vsemi točkami ter malimi dostavki.

Kulturno šolski program.*)

1. Izreka se za svobodo pouka in izobrazbe otroka, t. j. šola omogoči, da razvije otrok svobodno svoje zmožnosti in svoje sile, ki spe v njem.

V to svrhu zahteva: Pouk se ima vršiti v materinskem jeziku; število otrok v razredu je čim bolj znižati; ustanoviti je šole za slaboumne, malo nadarjene, telesno pohabljenе in duševno zanemarjene otroke; odstraniti je olajšave šolskega obiska; preprečiti je izrabljanje šolobveznih otrok pri delu; odpraviti je šolnino in takse ter dati otrokom šolske potrebščine zastoj; uvesti je šolske zdravnike.

2. Izreka se za svobodo učitelja, t. j. skrbeti za to, da dobimo kar najpopolnejše vzgojevalce.

V to svrhu zahteva: Višjo, akademično izobrazbo učiteljstva, t. j. sedanjí zastareli sistem učiteljšč se pretvori v pedagoške akademije z moderno znanstveno podlago po vzorcu dr. Drtine; učiteljstvo mora postati pedagoško neodvisno; istotako je smatrati učitelja za neodvisnega, svobodnega državljana; učiteljstvu je zagotoviti brezskrbno gospodarsko in gmočno stanje, ki mora biti najmanj enako štirim nižjim činovnim razredom državnih uradnikov.

3. Izreka se za svobodo šolske organizacije, t. j. svodo staršev, ki pošiljajo otroke v šolo, svobodo pouka in šole same.

V to svrhu zahteva: Uvedbo splošne enake volilne pravice v vse zakonodajne in avtonomne zastoje; demokratizacijo in avtonomijo šolstva; svobodo vede in pouka, njih osvoboditev od konfesionalnega vpliva in v to svrhu ločitev šole od cerkve — s predpogojem države od cerkve.

Poglavje o Italijanski kulturi v naši deželi.

Sedaj, ko so prihajali Nemci v Gorico in ko se tu med nami odvarja slovenska gimnazija, je kričalo zijalasto glasilo italijanske gospodujoče klike zopet enkrat na vse grlo, kako kulturni da so Italijani in kako barbarski Slovenci. Treba torej, da potipljemo te italijanske Corriereve kričalice za pravo žilico. Na shodu v Trgovskem Domu 7. t. m. je spregovoril vseučiliščni docent dr. Vošnjak značilno besedo o bahanju z italijansko kulturo, rekoč: „Kaka votla prazna beseda je ta dvatisočletna kultura, nekaj, kar prav nič ne spada v naše realne demokratične čase, kjer je vsak toliko vreden, kar si sam pridobi.“ — Da, vsak je toliko vreden, kar si sam pridobi. Kaj pa so si pridobili naši ljubi Italijani od tiste toliko hvalisane italijanske kulture? Ponovno poudarjamo, da priznavamo radi velikost italijanske kulture, ali kaj imajo naši „Goriziani“ in naši Furlani od te kulture? Kar je omikanih med njimi, so študirali na nemških srednjih in visokih šolah in večina njih ne zna književnega jezika italijanskega. Stali so proč od italijanske kulture in se okoriščali z njo le toliko, v kolikor se je posplošila. Srednji stan italijanski je skoro brez vsake omike, kako predavanje jim služi, v ljudstvo pa italijanska kultura še ni segla. Med gorškimi Italijani ni ljudi, ki bi bili zapustili sledove v italijanski kulturi. Kulturni nivo je nizek, in kar je kulture med njimi, je po večini nemška. Nemško so vzgojeni in izobraženi omikanci, takole v srednjem stanu poznajo malo Garibaldi, v ljudstvu vlada tema. Kulturne pa je tisti narod, pri katerem je segla kultura v maso. V Gorici pa je med Italijani 6000 analfabetov. 6000! To so priznali sami. Italijanov je v Gorici okoli 14.000 in od teh je analfabetov 6000! Prestrašili so se bili te številke in otvorili so tečaj za analfabete. Ali analfabeti se tako dobro počutijo v temi, da jih ni bilo blizu. Pol Furlanije, rajše še več, ne zna ne pisati ne čitati. Da je bila n. pr. na Balkanu vojna, tega ne ve pol Furlanije. V kulturnem oziru vladajo med Italijani v Gorici in Furlaniji take razmere, da se morejo označiti za skrajno škandalozne. Kulturne škandal je tako bujno cvetoče analfabetstvo na italijanski strani naše dežele. Niti Danteja, katerega obraz nosijo po svojih prsih, ne poznajo več v srednjem in poudarnem sloju. Neka ponosna najmodernejše oblečena sartorella je gledala v mestnem vrtu za mestno palačo kip Danteja in menila, da predstavlja

ta kip nekega umrlega goriskega župana. Le tiho o kulturi, „Corriere“, ker pri tebi in okoli tebe je ni.

Poglejmo na slovensko stran. Tu je živahno kulturno življenje v vseh slojih. V vsaki kmečki hiši se dobi političen in gospodarski list slovenski. Bralna društva cveto, telovadna, gospodarska; obstojajo dobra pevška društva, dajejo se lepe prireditve s petjem in predstavami. V vsaki krčmi po naši deželi se govori o politiki in o gospodarstvu, preprostega kmetiča dobiš, ki napiše za časnik krasen članek, in pogovoriti se moreš z njim o političnem položaju. Imamo še analfabete ali ti se že kar izgublja med pismenim ljudstvom in če je analfabet kje v hiši, pa poslušaj čitanje in se izobražuje. Glejte, kako kulturno živahno je med Slovenci na Gorškem; zmešani „Corriere“ jih zmerja z barbari, kulturni in izobraženi je po njegovem italijanski analfabet v Gorici in furlanski doli v nižini! Dalje moramo s ponosom poudarjati, da ravno Gorška daje vedno dobre sodelavce slovenskemu književnemu polju. In sloveči matematik Močnik je naš cerkljanski rojak.

Kar se tiče kulture, velja: da vsak je toliko vreden, kar si sam pridobi. In Slovenci si pridobivamo in rastemo kulturno, v Gorici med Lahi in v Furlaniji pa ne vidimo niti z daleka takega stremjenja po izobrazbi, niti z daleka takih kulturnih uspehov, kakor jih kaže sleherni naša slovenska vas. Altro ché barbari!!

To čitajte vi, „Corrierovci“, vzemite si k srcu naše besede, in če ste res tako kulturni, začnite delati vendar že enkrat resnično kulturno delo med svojim ljudstvom! Po „Soči“.

Nar. delavska organizacija.

Socijalno demokratiški razbiti shod. Dne 24. t. m. se je imel vršiti v ulici Tivarnella v gostilni „Ex Grotta“, kakor je „Edinost“ že poročala, shod za slovensko delavstvo, ki je uslužbeno pri c. kr. glavnih skladiščih Shoda se je seveda udeležilo poleg socijalnih demokratov tudi kakih 60 narodno-slovenskih delavcev, ki so organizirani v svoji skupini pod okriljem N. D. O.

Na shodu je nastopil kot glavni govornik o razmerah v prosti luki sodrug Regent, seveda ravno on, ki ga še nikoli nismo videli v prosti luki. Uboga socijalna demokracija, ki nima boljših, kakor njega, da jih pošilja na naše shode. Regent je v svojem govoru začel, kaki lepi uspehi so bili leta 1906! (mejklici: „samo za nekatere!“) Nato je ubral drugo struno in se je izrazil, da je bil samo pesek v oči, kakor je tudi res, in to mu tudi radi priznavamo.

Sodrug Regent naj ne misli, da se oni v NDO organizirani delavci ne bojujejo noč in dan za socijalne in tudi za narodne pravice, in dokler ne dobimo svojih narodnih pravic, katere nam pritičejo vsem Jugoslovanom, toliko časa ne bomo mirovali. A od strani italijanske socijalne demokracije ne moremo prav ničesar pričakovati, ker ona je v prvi vrsti za tržaško kamoro in za to, da se upošteva renjiko prav tako kakor Tržčani, kakor sploh vsi Avstrijci v Avstriji. Naše geslo pa je: Trst — Tržčanom, — ne pa renjiko!

Dan pred omenjenim shodom so začeli nekateri delavci socijalnodemokratičnih misli agitirati in razdajati letake, da se bo shod vršil za uslužbenca c. kr. glavnih skladišč, da čim več dosežemo in da si zboljšamo naše slabo stanje. Toda na shodu ni hotel sodrug Regent nič omeniti o tem, pripovedoval je samo druge klobasarije in pravljice, tako, da ga je delavstvo bilo „sito“ že do grla in ga ni hotelo več poslušati. Drugega mu ni več kazalo kakor to, da je vzel klobuk in da je odšel spat.

Kaj si je Regent mislil, da nas bo farbal, kakor se njemu poljubi? Časi so se pač predugacili in sodrug Regent gre lahko s svojimi starimi klobasanji v koš, kajti slovensko delavstvo se je že toliko izobrazilo, da si od raznih šinjorov sodrugov ne da več natvezati pravljic. Mi, slovenski delavci zahtevamo resnega dela, ne pa pajacat.

Nadalje smo pričakovali, da pridejo predsednik in njegovi odborniki na shod, da se prav pošteno pogovorimo, ker so nas tako silili in vabili, da se pomenimo o razmerah, ki vladajo v prosti luki in da se sklene kaj definitivnega, da bo delavstvu v korist. Pa bilo ni predsednika in tudi nihče

Gradbena, kulturnoteknična ter zemljemerska pisarna

Ing. J. Skoberne & Ing. D. Gustinčič

Trst

:: ulica Nova štev. 32 ::

Trst

PATENTNI URAD
Dr. ing. vit. Gino Dompierija
TRST - ULICA MERCATO VECCHIO I - Tel. 440.

Zdravniško in klinično potrjeni uspehi

dokazujejo, da je pri bolečem kašlju otrok in odraslih zelo dobro sredstvo

THYMOMEL SCHILLAE

iz lekarne B. Fragnerja. Večina lekarn ga ima vedno v zalogi.

Bežedna znamka zavarovana.

Ublažuje kašelj, ga manjša, odstranjuje kašar, pospešuje spuščanje glena ter potezkoče pri dihanju.

1 steklenica K 2.30. Po pošti, če se plača vnaprej K 2.90 se pošlje 1 steklenica K 7.—, 3 steklenice K 20.—, 10 steklenic franko. Ne dajte se premošiti od nikogar, da vzame ne nadomestilna sredstva.

Vprašajte svojega zdravnika.

Pripraviatelj in glavna zaloga:

LEKARNA B. FRAGNER

c. kr. dvorni zalogatelj.

Praga, III., št. 203.

Pasite na ime izdelka, izdelovatelje in na varstveno znamko.

„Obrtniško društvo“ pri Sv. Anli
tik tramvaj-ke proge

priporoča slav. občinstvu svojo znano

GOSTILNO

kjer se toči izvrstno belo in črno vino ter :: DREHERJEVO PIVO
izvrstna domača kuhinja.

Priporoča se za obilen obisk VODSTVO.

V dobroznani mesnici

Valerio Demarchi

Trst — Piazza Barriera
vecchia št. 9

se prodaja vedno prvovrstno goveje, telečje in koštrunovo, jančje in kokošje meso. Po strežba tudi na dom. CENE ZMERNE.

TISKARNA LLOYD, Trst

ulica Borsa št. 3. Tergesteo I. stopnice
(mezzanino)

odprta nepretrgano od 8 predp. do 8 zv.

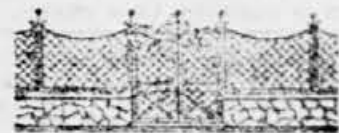
Nabiralnica c. kr. razredne loterije.

Javlja se P. N. Gosp., ki so se prenotirali, da lahko dvignejo srečke te razredne loterije.

NOVA KONFEKCIJSKA DELAVNICA

Trst — ulica Campanile št. 15.

Zaloga otr. šk. oblek, bluz, spodnjih kril, srajc, spodnjih hlač za moške in ženske. Sprejemajo se naročila po meri. Nizke cene.

Velika zaloga v Trstu

Najcenejše ograje iz žične mreže, pohištvo železno in iz medi dobavljiva, kakor je dokazano, trdka

VALENTIN BERGMAN
GRADEC

Podružnica Trst
ul. Nuova št. 27.

Tel. 19-79. Cenik št. 1 zastoj.

— SVOJI K SVOJIM! —

Prva srbska, slovenska, hrvatska manufakturna trgovina

IVAN OKLOBŽIA

TRST, — ulica Barriera vecchia št. 37. (ex PEKIĆ).

Velika zaloga blaga za ženske obleke, perila, trojnika, spodnjih srajc, ovratnic, nogavic, steznikov, batistov, perkalov, cefirov, preprog, panama prve vrste, narejenega perila.

Vse po cenah, ki se jim ni treba bati konkurence.

O V E S

ogrski, zajamčeno zdrav po K 19'-- za 100 klgr.
z vrečo vred ponuja dobro znana trdka

Herman Gambel - Trst, ulica dei Bachi št. 8.

vogal ulice Bequedotto.

Telefon št. 24-03.

Najboljše in najmodernejše sliko za moške in ženske za krasno obleko razpoložljiva najceneje
Jugoslovanska razprodajalica
R. STERNCK
V OELJU št. 202.
Vseci in cunji, čas tiskati stvari s slikami pošiljati po pošti

*) „Volna Škola“, 7, št. 1907.

ga ni opravičil, da manjka. Mišlim torej, da ga sploh nimajo, kakor smo tudi slišali.

Ko je sodrug Regent pobegnil s svojimi pristaši, se je eden izustil, da so to slovenske cunje. In to je izrekel ravno slovenski delavec njihovega mišljenja, kateri se je naučil olike od njih. Ko so si, so se pomenili, da skličejo shod (alla kamora). Nazadnje, ko so la jih je preveč že na shodu, so naše delavce, ki so že dolgo let v prosti luki, pošiljati vun, češ, da delavci v prosti luki. Kaj pa sodrug Regent, in oni drugi, ki je rekel, da je šel že večkrat mimo proste luke in je opazoval od daleč, kako zidajo? Ta dva pa veliko vesta povedati, kakšne so razmere v prosti luki!

Na vse zadnje pa jim mi svetujemo, da takih „shodov“ ni potreba več sklicevati in tudi takih govornikov ni treba več pošiljati, saj lahko rečemo, da je bil to naš shod.

Delavci v prosti luki, vam pa je po vsem tem gotovo popolnoma jasno, da socialnim demokratom ni za to, da bi se zboljšal naš položaj v prosti luki; če si sami ne bomo pomagali, od njih ne moremo pričakovati prav ničesar. Njihova skupina je že v popolnem razpadu.

Delavec.

Brezsrčnost švabskega nadinženirja v plavžih. Kako brezsrčni, pa zano brezsrčni so naduti nemški inženirji v plavžih napram slovenskim delavcem, kaže sledeči slučaj: Nekemu slovenskemu delavcu so utrgali 5 kron za tovarniško obleko, ki je sploh do bil ni. Naravno, da se je delavec, ki je imel itak prav skromen zaslužek, proti tej krivici pritožil. Pritožila se je dvakrat, toda obakrat zaman, dasi lahko dokaže, da obleko ni dobil. Končno si je hotel pomagati do pravice na način, ki je menda dovoljen še vsakemu svobodnemu avstrijskemu državljanu. Obrnil se je na pravnega zastopnika organizacije, ki je opozoril ravnateljstvo na to krivico ter ga pozval, naj delavcu vrnejo po krivici utrganih 5 kron. Toda kaj je ravnateljstvo na to odgovorilo? Mesto, da bi delavcu storjeno krivico popravili, so mu prizadejali še novo hujšo krivico: postavili so ga kar brez odpovedi še isti dan na cesto. In ko je naš strokovni tajnik interveniral, mu je ravnatelj naravnost povedal, da so delavca zato vrgli na cesto, ker se je obrnil do pravnega zastopnika! Dejal je, da bi se moral delavec v tovarni pritožiti. Ko mu je strokovni tajnik pojasnil, da se je v resnici celo dvakrat pritožil, toda žal zaman, in da naj mu vendar te krivice res delajo ter ga sprejmejo nazaj v delo, je ravnatelj obljubil, da nima nič zoper to, da ga nadinženir, če se delavec „opraviči“, sprejme nazaj v delo. Dotični delavec se je nato osebno zglasil pri nadinženirju, ki je pa delavca surovo nadržal, češ, „obrnite se do vašega tajnika, naj vam on delo poskrbi, prinasne boste več delali!“ Seveda je bilo delavcu pod častjo, da bi radi tega nadinženirja prosjačil milosti, obrnil se je ter odšel.

Da ta žrtev švabske brezsrčnosti in razmer v plavžih ne bo trpela te krivice, za to se poskrbi. Potrebno pa je, da ta kričeči slučaj pribijemo kot dokaz skrajne brezsrčnosti, s katero se v plavžih postopa napram slovenskim delavcem. Slovenski delavci, črpaite iz tega slučaja spoznanje, da morda nikjer tako ni tako kruto potrebna močna organizacija, kakor ravno v plavžih. Vsi v organizacijo! To bodi odgovor delavcev v plavžih na to švabsko brezsrčnost. Dokler ne boste vsi do zadnjega organizirani, pač razni kapi z vami ne bodo drugače postopali, kakor postopajo danes.

Gledališče ali kino?

Vedno bolj in bolj raste konkurenca kinematografa proti gledališču, razni intendantje in ravnatelji gledališč zjo obupno v temno bodočnost, ko bo nemi fantom na platnu triumfal nad živimi umetniki, več ko en pisatelj energično protestira proti tej rakrani današnje predstavljajoče umetnosti, češ, gledališče, ki je uspevalo tisočletja, bo primorano prepušiti važno ulogo pouka in zabave nezmožnemu kinematografu. So pa zopet drugi, ki ravnodušno zmigavajo z rameni in poudarjajo, da je to le mimoidoča in brezpomembna kriza, na katero se gledališče ne sme niti ozirati.

In tako je. Kinematograf kot novost moderne tehnike je privabil v prvih dneh svojega postanka veliko radovednežev. Govorilo se je o koncu gledališča in v delo v kinematografu preobrat moderne kulture. Danes smo drugega mnenja. Tudi ko je ropotal prvi avtomobil po cesti, so že videli konec konj kot uprežne živali in pričakovali žalostnega „konca naved“.

nega voza. No, danes tvorijo vozovi z uprežo še vedno mogočno večino. Rayno isti pojav se je pokazal pri fonografu in gramofonu. Tudi ta dva nista mogla izpodrinuti koncertnih pevcev in ako sta še tako popolna in po reklami razkričana. Spravilo se je gramofon v zvezo s kinom in pričakovalo v tem nov udarec gledališču, a tudi to se ni obneslo. Slavni Edison je izumel aparat, ki omogočuje neposredno zvezo gramofona s kinematografom, „kinetofon“. Tudi kar se tiče kinematografa samega je bilo železi nadaljne izpopolnitve. Odstranili so platno. S kombinacijo zbranih reflektorov se je posrečilo pričarati živo sliko, ki ne deluje več na platnu, temveč brez vsake projektivne plošče v ozadju. Ali tudi ta novost ni bila v stanu povečati umetniške vrednosti kinematografa. Povrnili so se zopet k uporabi napetega platna.

Polagoma so se pričela uprizarjati večja dela svetovne literature, bodisi drame, romani, bajke itd., in dandanes se je povzpelo kino že k uprizaritvi največjih del nesmrtnih avtorjev. Dela Tolstega in Gorkega, Goetheja, Hugoja, Sienkiewicza in drugih slavnih dramatikov in romanopiscev podajajo dandanes s takšno fineso in tako naravnostjo, da prekaša takšna kinopredstava v materijelnem oziru in kar se tiče opreme marsikatero gledališko predstavo. Kako pa reši kinematograf svojo nalogo glede umetnosti, je drugo vprašanje. Tudi temu se je hotelo pripomagati na ta način, da se je angažiralo najboljša dramske moči za kinopredstave.

Tekmovanje kinematografa z gledališčem se dandanes torej ne da več tajiti. Več kot eno gledališče, in posebno na Nemškem, kjer se je razširil kinematograf v grozni meri, občuti negalanega tekmeča. Ni pa treba iti ravno v tuje kraje, saj najdemo na domačih tleh dovolj dokazov za to.

Zanimivo bi bilo torej, da predvsem doženemo, kje tiči moč tega tekmeča gledališča in katero je njegovo glavno orožje, ki mu ustvarja vedno večje uspehe.

Pred vsem vabi primeroma nizka cena kinematografske predstave k obilni udeležbi. Ni dvoma, da obstoji ravno v tem dejstvu privlačevalna moč kinematografa. Poskusilo naj bi se le dvigniti vstopnino kinematografa na višino one gledališke predstave in učinek bi bil več kot vidljiv. Posebno za delavske in revnejše sloje je razlika 20 ali 30 vinarjev glavni vzrok, ki vleva obisk te ali one zabavne prireditve ali ki sploh zabranjuje njen redni poset. Gotovo je, da revnejši sloji ne preiščujejo dolgo, ali lahko potrošijo za eno predstavo 20 ali 30 vinarjev več ko po navadi; redno obiskovanje dražje prireditve pa jim ne kaže, ko dobe zabavo ceneje v kinematografu.

Tržno poročilo

z dne 26. septembra 1913.

Žitni trg je še vedno brezdelaven. Položaj borze najbolj označimo, ako rečemo, da se nahaja v tistem stanu kot pred tremi leti konsum. Špekuliralo je precej kapitalno slabih in tudi neizurjenih elementov, ki so jim nižje cene ubile obstanek. Insolvente na borzi so potlačile zanimanje in tudi veselje do špekulacije.

Nekaj pa moramo omeniti. Zopet so se začeli oglašati ogrski agrarci proti termiski špekulaciji. Svoj čas je prevzela ogrska vlada, da premeni ali odpravi termisko igro. Ali Madžari so samo obljubili, storili pa niso nič, samo da je bila odpravljena termiska kupčija na dunajski borzi. Ogrski agrarci so tudi proti termiski kupčiji in igri, ali le tedaj, kadar ta termiska igra prinaša nizke cene. Kadar so vsled terminske kupčije cene visoke, takrat pa molče kot grob, takrat jim ugaja ta kupčija. Danes, ko so vsled izgub na terminskem trgu cene znatno padle, so se zopet oglasili. Sodbo o teh trgih naj si vsak sam naredi. Za te prijatelje je termiska igra velike vrednosti, kadar drži visoke cene, kadar pa povzroča nizke cene, pa ne velja nič.

Kurzi pšenice so se držali ves teden na precej enaki stopnji. Pridobila pa je precej rzi in tudi oves. Povišek znaša pri rzi 20, pri ovsu pa približno 15 vinarjev. Manj je pridobila turščica. Tudi cene za turščico so baje le posledice špekulativnih oddaj. Staro blago se težje dobiva in se mora precej dobro plačati.

Moka. Kupčija je precej majhna. Konsum čaka, a mlini nikakor nočejo odnehati. Prodali so tekot tedna večje množine tisti mlina, ki so žrtvovali v ceni.

Kava. Tendenca se je jako ojačila in cene so krenile odločno navzgor. Za kavo vlada mnenje in je konsum kupčijeljen.

Sladkor neizpremenjen. De nove kampanje ne dobimo izpremenbe cen, kakor je zagotovil kartel.

Petrol se zopet podražil. Rafinirje sklenejo kartel.

Juta se je zopet podražila. Tovarnarji so vsled višje cene sirovine zvišali tudi cene preje in vreč.

Bombaževina nam je tudi prinesla višje cene. Povišanje znaša za koton 2 1/2 h, molino 3 1/2 h in klot 8 h na meter.

Železo. Nemška konkurenca kakor tudi uporni člani kartela so prisilili vse-mogočni kartel v znižanje cen vseh vrst železa.

Nemčija ima velikansko nadprodukcijo železa in sedaj se trudi na vse načine, da spravi blago iz rok. Vkljub nižjim cenam pa konsum nikakor noče seči po blagu, ampak čaka še nadaljnega znižanja. Pripeti pa se jim lahko, da bodo predolgo čakali in zamudili ugodno priliko. K a v č u k se je tudi znatno pocenil.

Poziv.

Dne 11. decembra 1907. je umrl v Nabrežini 51 let stari Anton Penko, vratar pri hotelu André v Nabrežini, zapustivši krog 12000 K premakljivega premoženja.

Kolikor znano, je isti kot bližnjo sorodnico pustil samo eno sestro Marjo Fakin, rojeno dne 9. 1. 1852 v Fam-ljah, bivajočo v Trstu, o kojoj se ne vé, je-li živa ozir. ali je pustila kaj otrok.

Le toliko se zna o njej, da je leta 1872. služila v Trstu, Piazza Gadola 1.

Vsi sorodniki se pozivljajo s tem, da se prigrasijo čim preje pri c. kr. okrajnem sodišču v Komnu in izkažejo svoje pravice.

C. kr. okr. sodišče v Komnu odd. I. dne 15. septembra 1913.

Zdravljenje krvi!

Čaj „Tisočeri svet“ (Millekört)
Ostli kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če poča v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidom. — Jedos omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) — Telef. 377.
Polno poljšanje se izvaja tako in franko ako se dopolnjeno 1-10.

Bukov les

za oglenitev

se prodaja v Peščeniku (parna žaga Radocha) za dobo 3 let najboljšemu ponudniku. Oddaljeno od železniške postaje 4 do 10 km. — Vse natančnejše pogoje pove Oskrbništvo Rupertschhof, pošta Kandija pri Novem mestu, — (Kranjsko).

Preselitev trgovine!

Naznanjam slavnemu občinstvu in cenjenim odjemalcem v mestu in in deželi, da sem preselil svojo trgovino jestvin iz ulice Petronio v ulico Media št. 8 in se priporočam uljudno za nadaljni obisk. — Z odličnim spoštovanjem
J. POCKAJ.

POZOR!

50000 parov čevljev

4 pari čevljev le za K 9 — franko.

Zaradi likvidacije mnogih velikih tovarov sem dobil nalog, da prodam veliko množino čevljev globoko pod proizvodnimi cenami. Prodajam torej vsakomur

2 para moških in 2 para ženskih čevljev in 2 parke,

rjavo ali črno usnje, galoš, z močno nabiti podplati najnovejša fazona, velikost št. po cm. Vsi štirje pari stanejo le K 9.—. Razpošiljatev po povzetju S. Urbach, eksport čevljev, Krakovo 2. Zamenjava dovoljena, tudi denar nazaj.

KLIEB
VSAKE VRSTE
ZA VSE STROKE
ATELJE BABUDER TRST
COPSOZS

BERLITZ SCHOOL

v Trstu.

420 podružnic. — Odlikovani jezikovni zavod, 20 profesorjev. — Zavod za prevajanje. — Uči se vsak jezik posameznika v skupinah ali pa na domu. — Glavni ravnatelj **Comm. Berlitz v Parizu.** Odgovorni ravnatelj v Trstu prof. **Charles Mariotti.** — Nemško, italijansko, francosko, angleško, hrvatsko, arabsko, slovensko, špansko, rusko, švedsko, knjigovodstvo i. t. d. — Pojasnila od 7—10 na večer v ulici Sanità 10, I.

Trgovska tvrdka v Furlaniji išče agenta - potovalca

ki je dobro znan s klijenti na Krasu. Znati mora slovenski ter naj bo izurjen v prodaji poljskih pridelkov in mók. Neobhodno potrebna dobra sprečevala. Ponudbe pod „Kras 2080“ poslati na Inzeratni oddelek Edinosti.

Trst -- kopelj Grižan-Miramar

Salonski parnik „Volosca“

(za 400 oseb)

Odhod vsak dan s pomola Sv. Karla ob 9.15 predp., 2.45, 6.15* ob nedeljah in praznikih razven tega še ob 9.15, 11. predp., 2.30, 4., 5.35, 7.15*

CENE:

Vožnja tja in nazaj K 1.—
„ „ „ s kopeljo vred 1.30.
„ „ „ za otroke 1.—
Samo ena vožnja —60.
„ „ „ za otroke —30.
* Za abonente znižane cene.

*) Eventuelno.

G. de VECCHI

naslednik A. FONDA,

Trst, ulica del Bosca št. 17.

Zaloga sena, krme in otrobov.

Seno I., slama, ogersko seno, beneški otrobi, otrobi št. 84.

80.000 UR

Ker sem prevzel veliko množino ur, sem v stanu ponuditi elegantno Remontoir uro (na sidro) iz double zlata za K 280. Ista teče 36 ur in je električnim potom s zlatom prevlečena. Jamstvo za 4 leta. 1 komad K 280, 2 kom. K 520, 3 kom. K 780.

—:— Eksportna tvrdka —:—

H. Spingarn, Krakovo 169.
NB. Dovoli se menjava ali pa se vrne denar.

Gostilna N. D. O.

na vogalu ul. Carradori-Ghega

Je pod novim vodstvom g. JOSIPA ŽIGONA popolnoma preurejena in preskrbljena s plačo najrazličnejših vrst ter s izbornom kuhinjo za tople in mrzle jedi. Sprejema abonent na hrano in preskrbuje prenočišča. — Tazemski in lazemski čašniki na razpolago.

Za cenjeni obisk se najtopleje priporoča

JOSIP ŽIGON, poslovođa.

ODLIKOVANA

tržaška prodajalna obuval

ULICA GIOSUE CARDUCCI ŠT. 21

Razn. različnih izštevov najfinjših moških in ženskih obuval po najnižjih cenah se prodajajo tud po izrednih cenah:

Usnje Boxcaif s trakovi po K 10.—
Usnje Boxcaif z elastiko po K 10.—
Usnje Boxcaif oblika Derby po K 10.50
Usnje Boxcaif z zapunom! Triumph po K 10.50
Enaki za dečke i K manj. — Vaskov, blago i. vrste
Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Rodoljubi! Posnemajte naše narodne mecene!

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjaki, naročite pri domači tovarni, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. — Priporočam J. J. SUBAN, Trst, G. Vassini 10.

dejanju. Soliste spremlja na klavirju g. Ivan Orbec, petje pa vodi g. Vaso Sancin. Po koncertu je ples, ki traja do 2 popoldne.

Hrvatsko društvo „Strossmayer“ javlja svojim članovima, da je premimo zaslužni član društva gospod Teodor Crnković, knjigovodja. Pogreb vrjednoga druga biti će danas 28. ov. mj. u 9:30 prijepodne iz bolnice sv. Magdalene, te se gg. članovi umoljavaju, da što u većem broju odprate prijatelja do hladna groba.

Trž. kolesarsko društvo „Balkan“ napravi danes, dne 28. t. m. skupni izlet v Komen. Odhod je točno ob 8 zjutraj izpred kavarne „Minaerva“. Člani bivaajo v Briščkih, na Proseku in Opčinah počakajo ob 9 pri obelisku. — V soboto ob 8 zvečer se viši sestanek vseh članov v kavarni „Minaerva“.

Slavnost ustanovitve oddelka vojaških veteranov v Štanjelu na Krasu. Ob priliki cerkvenega shoda v Štanjelu na rožekransko nedeljo, to je na 5. oktobra t. l., ki se ga udeležijo mnogo ljudstva iz daljnjih krajev, priredi „Prvo primorsko vojaško veteransko društvo v Trstu in okolici Cesar Fran Josip I“ slavnost ustanovitve tamkajšnjega oddelka, združeno s koncertom in tombolo.

Društvo odrine polnoštevilo k tej patritiotični slavnosti z godbo in zastavo pod poveljstvom predsednika Viljema Weissmanna. Odhod iz Trsta izpred društvenega sedeža ob 4:30 zjutraj na kolodvor Vrdela; odhod iz Štanjela ob 8 zvečer.

Zaradi znižanja vozne naj blagovolijo p. n. društveniki iz Trsta, ki se hočejo udeležiti te lepe slavnosti, svoj pristop javiti osebno ali pismeno od 5 popoldne do 8 zvečer v društveni pisarni najpозneje do 30. t. m. Vozne stroške za društvenike trpi društvo. Za mnogoštevilno udeležbo se priporoča društveno predsedništvo.

Slovensko gledališče v Trstu.

Gledališka sezona začne danes, v nedeljo, s prekrasno Tucićevo dramo „GOLGOTA.“

Vstopnice se dobe na dnevni blagajni, kjer se tudi sprejema naročila za abonement.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

POLITEAMA ROSSETTI. Včerajšnja predstava Verdijeve opere „Il Trovatore“ se je popolnoma posrečila. Vsi umetniki in orkester pod vodstvom kapelnika Pavonija so bili na svojem mestu. Insencija jako okusna, gledališče popolnoma razprodano.

Danes zvečer repriza. Popoldne ob 3:30 izredna predstava Massenietove opere „Manon“ ob znižanih cenah.

FENICE. Danes popoldne se uprizori opereta „Bruder Straubinger“, zvečer „Pomladanski vzduh.“ — V ponedeljek „Ciganska ljubezen.“

KINE VARIETE „EDEN.“ Danes nov program.

Gospodarstvo.

„Splošna hranilnica“ v Trstu, ki se je osnovala po načelih hranilničnega regulativa z dne 2. septembra 1844, prične poslovanje s 1. oktobrom t. l. „Splošna hranilnica“ je edini slovenski zavod na Primorskem, ki je upravičen sprejemati denarne vloge za katere se zahteva pupilarna varnost. Uradi zavoda se nahajajo v ulici Tore Bianca št. 41. — Vloge se bodo obrestovale po 4%.

Kmetovalci, s svojim naraščanjem v kmetijske šole! Ravnateljstvo kranjske kmetijske šole na Gimu pri Novem mestu nam javlja, da lahko sprejme v letno šolo še dva učenca. Letna šola traja eno leto in je namenjena sinovom iz vinorodnih krajev. Glavni predmeti so v njej vinogradništvo, kletarstvo, sadjarstvo, zelenjadarstvo. Ta dva učenca (iz Istre ali tržaške okolice) lahko dobijo od c. kr. poljedelskega ministrstva dve učni podpori po 300 K na leto. Ker se prične novo šolsko leto na tem za vodu z mesecem novembrom, bi bilo nujno potrebno, da bi dotična dva prosilca vložila čimprej prošnji za dosego podpore na poljedelsko ministristvo potom naše kmetijske družbe oziroma c. kr. namestništva v Trstu. Natančnejša pomenila pri tajništvo kmetijske družbe ul. G. Galačič 14, II.

Poučen kmetijski izlet v Poreč.

„Tržaška kmetijska družba“ je priredila minulo nedeljo poučen kmetijski izlet na deželno kmetijsko šolo in kmetijsko kmetijsko preizkuševališče v Poreču. Zelo neugodno vreme je preprečilo, da se ga je udeležilo le tretjina priglasičenih članov — bilo nas je petnajst — iz raznih okrajev tržaške okolice.

V Poreču nas je sprejel ravnatelj zavoda, g. dr. Cucovich, ki nam je bil ves čas s svojo uljudnostjo in uslužnostjo na razpolago. — Kmetijska šola je, lahko smelo trdimo, s svojim najmodernejše urejenim poslopjem in velikim, najzornije obdelanim posestvom eden najlepših kmetijskih zavodov na našem jugu, če ne sploh v Avstriji.

Pod vodstvom g. ravnatelja smo si ogledali učne prostore, kmetijsko kmetijsko preizkuševališče, kar je udeležnikom nudilo marsikaj zanimivega in poučnega. Najbolj pa nas je zanimala velika šolska klet, ustrojena in opremljena z najracionalnejšimi in najmodernejšimi kletarskimi pripravami, kakor se jih ne vidi v nobeni še tako veliki privatni kleti. Veliki grozdni mlin, ki obenem rečka in melje, dvojna stiskalnica, sesalke, vse te stroje je gonil istočasno plinov motor šestih konjskih sil. Kjer se je nekda rabilo do deset delavskih moči, opravlja isto delo en delavec s strojno pomočjo bolje in vestneje sam. Ogledali smo še druge oddelke kleti, kjer nam je gosp. ravnatelj ob vsaki priliki opozarjal na najraznovrstnejše uvedbe pri napravi in daljnem šolanju vina, in to tudi za slučaje, kjer se še dela z najpriljubnejšimi pripomočki. Z velikim zanimanjem so sledili naši kmetje njegovim poljudnim izvajanjem.

Sledila je na povabilo gosp. ravnatelja poskušnja vin, belih in črnih, kakor se pridelujejo, oziroma bi se lahko izdelovala v vsej Istri. Vina so bila naravnost izborna in marsikdo se je čudil, da kaj tako dobrega raste v Istri, da se pridelujejo tu vina, ki se lahko kosejo z drugimi znanimi vini na svetovnem trgu. Tu je med drugimi pripomnil g. ravnatelj, da — tržaške razmere mu morajo biti dobro znane — je lega pod Sv. Križom, Prosekom in Kontoveljom ena najboljših ne samo v tržaški okolici, temveč v Primorju sploh. Tu bi lahko pridelali kapljico, ki bi delala čast našim okoličinam.

Ogledali smo si še šolsko posestvo, ki obsega 22 ha. V sadnem vrtu smo opazovali najraznovrstnejše vzgoje sadnega drevja kakor visokodebelate, prilikavce, kordone, palmete, piramide itd., obilno obložene z najzlatnejšim sadjem. Oljke so bile v najlepšem razvoju, zdrave in polne oljk; ta zadovoljivi uspeh je pa pripisati le vestnemu oskrbovanju, obrezovanju in gnojenju. Tudi breskve so bile najlepše ohranjene, brez vsake bolezn; bile so poleg drugega tudi večkrat škropljene z modro galico kakor trte.

V vinogradu pa smo opazovali najraznovrstnejše grozdje, dobro razvito in ohranjeno zdravo.

S tem izletom smo bili vsi jako zadovoljni. Le žal, da je slabo vreme zadržalo marsikoga, ki bi pomnožil izletniško družbo. Poslovili smo se nato, bil je že čas odhoda, od prijaznega g. ravnatelja in odpluli nazaj v naš Trst. F. V.

Nar. delavsk. organizacija.

Lesno delavstvo vseh s'rok. „Zveza jugoslovanskih lesnih delavcev“ sklicuje za danes, 28. t. m. javen shod, ki se vrši v dvorani NDO, ul. Sv. Frančiška 2 z dnevnim redom: „Sedanje neznosne razmere lesnega delavstva.“

Plesna šola se otvori v ponedeljek, dne 29. t. m.; vaje se bodo vršile vsak ponedeljek, četrtek in soboto od 7:30 do 9:30 zvečer. Vstopnina za gospode 50 vin., dame 20 vin. Ker se bodo učili razni moderni in novi plesi, kakor tudi navadni, se prosi slavno občinstvo za obilno udeležbo.

Znano je, da so premočna odvajalaa sredstva škodljiva. Radi tega treba rabiti voljna odvajalna sredstva, med katere spada v prvi vrsti Dr. ROSA želodčni balzam iz lekarne B. FRAGNER, c. kr. dobavitelja v Pregi. — Dobiva se v lekarnah.

Tisoči onih, ki trpijo na krvavici se mučijo z različnimi izdelki, ne da bi se iznebili tega zla. — Po poskušnjah na zdravniški kliniki c. kr. obče bolnišnice na Dunaju, se ta bolezen potom naravne kisle vode „FRANZ JOSEF“ lahko ozdravi. Naravna kislota voda „FRANZ JOSEF“ se odlikuje s svojim gotovim učinkom, ni zoprna in zraven tega še jako po ceni. — Dobiva se v lekarnah, mirodilnicah ter prodajalnah kish vod. — Od ravno ravnateljstvo zdravilnih studencev „FRANZ JOSEF“ v Budimpešti

V slučajih šibkega okostja.

Otroci, ki se branijo piti navadno ribje olje, kažejo posebno nagnenost za „Emulzijo Scott“ jetrno ribje olje. To dejstvo svetuje zdravnikom, da predpisujejo „Emulzijo Scott“ mesto navadnega ribjega olja, ko potrebujejo ti mali bolniki tako krepilno sredstvo, ki ima poseben vpliv na krepčanje okostja. Vsled poizkušene sestave, glasom katere vsebuje „Emulzija Scott“ take snovi, ki povspesujejo rasečo in krepčanje okostja, je dana nežnemu organizmu nova moč. Otroci se kmalu vzdržijo na nožicah, in pravo veselje je videti jih skakati zdrave in vesele. Sicer pa sama „Emulzija Scott“ in nobena druga.

Cena originalni steklenici, ki se dobiva v vseh lekarnah K 250. Ako se pošlje 50 vinarjev v znakah trdnosti „Scott & Bowne G. m. b. H., Dunaj III., ter se ob tej priliki sklicuje na ta oglas, pošljemo potom ene lekarna, in sicer samo enkrat, steklenico emulzije „Scott“ za poskušnjo. (3)

M. Aite nasledniki

Trst, ulica Nuova 36—38.

Podpisana naznanjava slovenskemu občinstvu, da sva prevzela na lastni račun dobro znane manufakturne trgovine M. Aite. Ker so bile gori imenovane trgovine nama izročene z velikim izborom vsakovrstnega manufakturnega blaga in z najboljšimi pogoji, smo v stanu prodajati po jako znižanih cenah, in sicer nižje od vsake največje konkurence.

Dohajajo nam vsak dan velike množine vsakovrstnih manufaktur iz najboljših tovarov, zato zagotavljamo za najboljšo postrežbo.

Za obilen obisk se priporočata kot Slovenca

O. Milič F. Šušmelj.

L. TERZON

zaloga olja jesiha in mila. Trst, ul. Sette Fontane 12.

Najfineje namizno olje, priporočljivo za one, ki trpe na želodcu. — Steklenica pol litra kron 1-60.

ČITAJTE V VAŠO LASTNO KORIST!

V današnjih težavnih razmerah **samorete obogatiti le s srečko! TURSKA SREČKA** je v to svrhu prva in najpriporočljiva srečka.

ker ima šest žrebanj vsako leto, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupcu po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnjega vplačevanja,

ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 1.000.000, 400.000, 200.000, 200.000 in 200.000 zlatih fr.

ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov,

ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici,

ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši 1. oktobra 1913. 1 turška srečka in 1 italijanskega redčega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po 6 kron.

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah!

Natančnejša pojasnila pošlje vsakomur brezplačno

Češke industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani.

Sprejmejo se provizijski zastopniki pod ugodnimi pogoji.

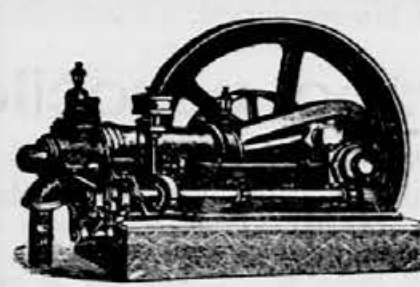
POHISTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIM CENAM

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MASCANTON - TRST

Najboljši obstoječi motorji na sirovo olje so oni s štirimi udarci proizvod poznane

Draždanske tovarne plinskih motorjev v Draždanah.

Glavna prednost naših motorjev je majhna uporaba goriva, neodrekljivo in mirno funkcioniranje, nikakva prememba ob času kretne in nikako zamazanje ventila. — Jamčimo za sigurnost dela. Veliko število naših, v uporabi se nahajajočih motorjev je najboljši dokaz njihove kakovosti.

Razven strojev na nafto, imamo v zalogi tudi motorje na bencin, svetilni plin in motorje za čolne.

Vsa pojasnila daje trdnika

EMANUEL IN OSKAR KRAUS

TRST, ulica S. Nicolò št. 2.

Specijalna trdnika za napravo mlinov, gospodarskih uprav, opekaren, mizaren, kovačnic, mehaničnih delavnic in električne napeljave. — Ponudbe, načrti in opisi zastoj in franke.

Mlin „SOFIA“ Novisad - Ogrsko (Banat)

parni mlin preurejen in perfekcioniran po zahtevah najmodernejše tehnike.

Dnevna produkcija 25 vagonov.

Ta mlin izdeluje najboljše vrste moke svetovno znanega žita iz Banovine.

Glavno zastopstvo in zaloga za Trst, Istro, Furlanijo in Dalmacijo

LENTIĆ & Co. Trst, ul. Felice Venezian št. 5. Telefon 26-42.

KABAREZ MAXIM

Ravnatelj-lastnik: KARL MAURICE. Pri glasovlju Hüpfeld F. LEOPOLDI.

DNEVNO:

Nj. Visokost Avgust XXVII. s svojim spremstvom. — Mitzi Slatko, diseuse. — Grete Mignon, dunajska subreta. — La Mina Tell, italijanska subreta. — Niederhofer, humorist. Italijanski duet: bariton Cesare in Dussy sopran. — Pina Turchese, italijanska pevka. — Miss Mella Pahl, angleška pevka. — Gisl Walter, dunajska subreta. — Harry Bauer, posnemovalca godal. — Marga Margutta, španska plesalka. — Josy Arpad, deklamatorica. — La Nitus, orijentalna plesalka. — Irma de Silvany, deklamatorica.

PRIČETEK TOČNO OB 9 URI ZVEČER. — KONEC ???

Vstopnina: I. prostor Kron 2, II. prostor Kron 1.

Na pošlji po pošti dnevno pakete od 5 kg naprej. Bije vedno sveže in 1. vrste. — Prodaja kave na drobno in na debelo. CENE ZMERNE.

Dobro znana trgovina izgotovljenih oblek

BOHINEC & CO

se je preselila v nove prostore
v ulico Ponterosso št. 8 (vokal ulice Nuova št. 13)
 Velika zaloga oblek za dijake. Elegantne obleke po meri izdelujejo najboljši krojači. Samo dobro blago, po najnižjih cenah.

JADRANSKA BANKA

TRST, VIA CASSA DI RISPARMIO 5 (LASTNO POSLOPJE).

KUPEJE IN PRODAJA:
 vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prioritete, delnice, srečke itd.
VALUTE IN DEVIZE.
 PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih.
SAFE - DEPOSITS. PROMESE.
 Brzjavi: JADRANSKA.

VLOGE NA KNJŽICE
-- 4% --
 od dneva vloge do dneva vzdiga.
 Rentni davek plačuje banka iz svojega.
OBRESTOVANJE VLOG
 na tekočem in žiro-računu po dogovoru.

FILIJALKE:
 DUBROVNIK
 KOTOR
 LJUBLJANA
 METKOVIĆ
 OPATIJA
 SPLIT
 ŠIBENIK
 ZADAR
AKREDITIVI, ČEKI IN NA-
KAZNICE NA VSA TU- IN
INOZEMSKA TRŽIŠČA.
 Živahna zveza z AMERIKO.
REMBOURSNI KREDITI.
PRODAJA SREČK
RAZREDNE LOTERIJE.

ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje.
 Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zrebanja srečk itd. brezplačno.
STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI
 Krediti proti dokumentom ukrcanja.
BORZNA NAROČILA. **INKASO.**
 Telefoni: 1463, 1793 in 2676.

MENJALNICA.

URADNE URE: 9-12¹/₂, 2¹/₂-5.

ESKOMPT MENIC.

Novosti za pomlad in za poletje!

Moške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti. od K 15-48
 Oeške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti. od K 10-32
 Otroške obleke od 3 do 12 let od K 3-18
 Velika zaloga suknjenih hlač. od K 4-14
 ketoninastih hlač od K 2-20-5
 Največja zaloga blaga zadnjih novosti.
 Sprejemajo se naročila po meri.

Specijaliteti: delavne obleke, srajce
spodnje srajce itd. itd.

Samo v dobro znani trgovini
„Alla città di Trieste“
 ulica Giosé Carducci (ex Torrente) št. 40

Velika zaloga obuval

za meške, ženske in otroke
čevljarnica Mikolić
 TRST
 ul. G. Caprin 16, vog. ul. della Guardia 22
 Prevzema naročila po meri in popravlja.
 LASTNA DELAVNICA.

F. Pregel

Trst, via Giuseppe Caprin 10 (pri Sv. Jakobu)
 priporoča cenjenemu občinstvu svojo znano
mirodilnico.
 prodaja se vsakovrstne mirodije in drugo.
 Šipe, barve, kisline in profumerije. Sveče.
 Petrolej in mineralna voda. Cene zmerno.

Ivan Krže

Trst - Piazza S. Giovanni št. 1
Zaloga kuhinjskih in kletarskih potrebščin od lesa in pletenih, kletarski brest, čebrov in kad, sodčkov, lopat, rolet, ali in vsi kovratni koker, jerbazov in mastel ter mnogo drugih v to stroko spada. Svoje to ločih predmetov. Priporoča kuhinjske posode vsake vrste bodi od pocelana, stekla, emalja, kositerja ali cinka, nadalje pamantarije kletke itd. Za gostilničarje pipe, kroglice, samljen in steklene posode za vino.

Tovarna kovčegov in potnih torb
Lorenzo Lasorte
 PIAZZA OSPITALE ŠTEV. 5.
 Sprejemajo se naročila in popravila te stroke. — Cene absolutno konkurenčne.
 Izvršujejo se odpošiljave na deželo.

Velika zaloga dvokeles
 in živalskih strojev, gramofonov, orkestronov pri Batjel-u, Gorica, Steina ulica št. 2 in 4.
 Bohunjska dolina. — Prodaja na obroče. Čestiti franke. Velika zaloga vsakovrstnih strojev različen po ceni.

Zaloga pohištva iz Solkana
 na obroke
 Trst, ulica Madonna 5.
 Popolne sobe, sala fine, kuhinje, postane, dobro izdelane, čvrste, svetle in napeljavne ter posamezne pohištvo, tudi za lozne; krevtali, stoli, stenske ure, slike ogledala, manuf. blaga. — Zmerne cene.

Tehnična poslovница
FRANC & KRANC, Trst,
 (prej Schnabl & Co. Succ.)

dobavata:
 Tangyes najzvrstnejše meterje na benzina, plin, upojni plin in meterje na saftu, sistem „Diesel“ stoječe in ležeče ustrojbe.
 Lokomobile na benzina in pare. Prevzemajo delo industrijskih tovarov kakor: Mlini za moko, stroji za proizvodnjo olja, tovarne lode, stroji za kamencelome, stroji in tovarne za cement, stroji in namočenja za mizarstvo obrti, centralno kurjatev, stroji za drobljenje različnega blaga, kemične tovarne itd.
 Namočenje za električne razsvetljave in prenos moči. Električne vadičale za gese (Lift) sistem Pedretti, kakor tudi vadičale za blago. Stroji za kovaško in druge obrti.
 Moderna transmissija. Sesalke in cevi vsake vrste.
 Skladišče vsakovrstnih tehničnih potrebščin. Vsakovrstne cevi. Orodje in stroji za poljedelstvo in prede za vino. Olje, samahi, pipe itd.
 „Anduro“ najboljši in najcenejši pokrov hiš.
 — — — Preračuni in obliki moravskih nastanj. — — —

Gostilna Max

Trst, via Petronio 2 (pri nov. trgu). Toči se izvirsko in domače črno in belo vino, kraški teran, vipavsko vino in Dreherjevo pivo. Točijo se tudi vsakovrstni likeri in žganje ter kava. Kuhinja vedno pripravljena s gerbimi in mršnimi jedili.

Gostilna
„Ai tre Rastelli“
 Trst, Campo Marzio šte. 4, pod finančno hišo in vojašnico rezervistov blizu državnega kolodvora, se priporoča slavn, občinstvu za mnogobrojen obisk.
 Udani **ANTON MUROVEC**, lastnik.

Urad Raimondo Bisiach

opozarja svoje cenjeno odjemalstvo, da se je vrnil v svojo urarno na svojo prejšnje mesto, Campo S. Giacomo 5, v hiši „Delavskega konsumnega društva“. — ZA BIRMO je na razpolago bogata izber ur, verižic in priveskov po konkurenčnih cenah.

Zobotehnični ambulatorij Univ. zdravnika Dr. Makso Barry

Ermanno Schultze, I. tehnik.
 Trst, ulica Caserma šte. 17, II. nadst.
 Posebni zavod za umetne zobe brez ustne plošče. Plombiranje z zlatom, platinom in porcelanom. Vsa dela brez bolečin. Zdravljanje krivo rastočih zob. Zmerne cene.
 Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 6 popoldne.

Kako si se predrznil vzeti nekaj drugega nego preizkušeno dobri **Ottoman** papir ali stročnico za — — — avalčice. — — —

OTTOMAN

CENTRALA v
PRAGI
 Ustanovljena 1. 1868.
 29 podružnic.
 12 ekspozitur.
 Delniška glavnica:
K 80.000.000
 Rezervni in varnostni
 sklad:
K 25.000.000

Živnostenska banka, podružnica v Trstu
 Telefon: 2167 - 1078.
AKREDITIVI - ČEKI - IZPLAČILA **BORZNA NAROČILA.**
 IZVRŠUJE VSE BANČNE IN MENJALNIČNE POSLE
GRADEŽ **ekspoziture** **OPATIJA**

4 1 0
2 0
VLOGE
 na knjžice
 Rentni davek plačuje banka iz svojega.
 Položnice brezplačno na razpolago.